

CSR-rapportering i 24 danske virksomheder

Efterlevelse af lovkravene til redegørelse om samfundsansvar i årsregnskabslovens § 99 a

Offentliggjort juni 2018

Carve Consulting

Kontaktperson: Birgitte Kofod Olsen, partner, ph.d.

Indhold

FORORD	1
SAMMENFATNING OG KONKLUSION	2
RAPPORTERINGSPLIGT OM SAMFUNDSANSVAR	4
RESULTATER OG ANALYSER	5
FORRETNINGSMODEL	6
LOVTEKST OG EU-RETNINGSLINJER	6
RESULTATER	6
CASE: ROCKWOOL INTERNATIONAL A/S	8
POLITIKKER FOR SAMFUNDSANSVAR	10
LOVTEKST OG EU-RETNINGSLINJER	10
RESULTATER	11
FRA POLITIK TIL HANDLING & EVENTUELLE PROCESSER FOR DUE DILIGENCE	12
LOVTEKST OG EU-RETNINGSLINJER	12
RESULTATER	13
CASE: NOVO NORDISK A/S	14
RISIKO FOR NEGATIV PÅVIRKNING	17
LOVTEKST OG EU-RETNINGSLINJER	17
RESULTATER	19
CASE: ALK	21
NØGLEPRÆSTATIONSINDIKATORER, RESULTATER OG FORVENTNINGER	24
LOVTEKST OG EU-RETNINGSLINJER	24
RESULTATER	25
CASE: ØRSTED A/S	27
INTERESSENTINDDRAGELSE	30
LOVTEKST OG EU-RETNINGSLINJER	30
RESULTATER	30
CASE: TDC GROUP	31
KLAGEADGANG	34
LOVTEKST OG EU-RETNINGSLINJER	34
RESULTATER	35
OPSAMLING OG OBSERVATIONER	36
OPSAMLING AF RESULTATER	36
SUPPLERENDE OBSERVATIONER	37
UNDERSØGELSESDSIGN OG METODE	38
REFERENCER	43
BILAG	44
BILAG A – SCREENINGSRAMME OG SAMLEDE RESULTATER	44

Forord

Virksomheders samfundsansvar og indsatser for bæredygtighed har været på dagsordenen siden etableringen af FN's Global Compact i 2000 og har i løbet af de seneste 10 år udviklet sig til CSR-indsatser, der sætter fokus på værdiskabelse for både den enkelte virksomhed og samfundet som helhed.

Værdiskabelsen er knyttet til den positive påvirkning, virksomhederne kan have på omgivelserne. Det kan være i forhold til klimaforandringer, fx gennem forbedret affaldshåndtering, genanvendelse af materialer og brug af vedvarende energi. Eller på det sociale område via inklusion af udsatte borgere og flygtninge på arbejdsmarkedet, eller for at skabe sunde og sikre arbejdspladser for medarbejdere.

Derudover skabes der værdi gennem reduktion af virksomhedens aktuelle og potentielle negative påvirkninger på samfundet. Det sidste er især tydeligt i leverandørkæden, hvor virksomhedernes samfundsansvar har været med til at sætte fokus på, hvordan man som virksomhed forebygger og afbøder menneskerettighedskrænkelser som moderne slaveri, børnearbejde, farlige arbejdsforhold og tvangsforflyttelse af mennesker. På miljøside opstår værdiskabelsen bl.a. gennem reduktion af brændstof, energi og CO₂, forurening, fældning af skove og udnyttelse af begrænsede ressourcer.

Med opdateringen i 2015 af årsregnskabslovens krav til redegørelse om samfundsansvar som supplement til ledelsesberetningen, er der i de største danske virksomheder kommet øget fokus på deres forretningsrelaterede påvirkning på mennesker, miljø og samfund.

Denne nye handlingsorienterede tilgang til samfundsansvaret vil fremadrettet kunne bidrage med vigtige resultater, der gavner virksomhedens interesser og det samfund, den er en del af.

For at få et indblik i, hvordan de største danske virksomheder redegør for deres samfundsansvar, har Erhvervsstyrelsen bedt Carve Consulting om at udarbejde en undersøgelse af de største danske virksomheders redegørelser for samfundsansvar. Der indgår 24 af de største danske virksomheder i undersøgelsen.

Formålet med rapporten er således at undersøge, hvorvidt virksomhederne opfylder de lovbestemte krav til redegørelsen for samfundsansvar i årsregnskabslovens § 99 a, samt at indsamle og præsentere eksempler og cases, der kan bidrage til inspiration og fremme god praksis i andre virksomheder. I rapporten indgår derfor eksempler på, hvordan principper for samfundsansvar kan omsættes til handlinger og målbare resultater på en måde, der er væsentlig for forretningsdriften og samtidig gavner samfundet. De skal ses som konstruktive forslag og inspirationskilder til interessante og velunderbyggede redegørelser i de omkring 1000 virksomheder, der bliver omfattet af reglerne for regnskabsåret, der starter 1. januar 2018 eller senere.

Sammenfatning og konklusion

Med opdateringen af årsregnskabslovens § 99 a i 2015 blev der introduceret nye og skærpede krav til både indholdet af redegørelsen for samfundsansvar og til de metoder, der skal benyttes til planlægning af indsatsen og måling af dens resultater.

Denne undersøgelse belyser, hvordan 24 store, danske virksomheder har omsat årsregnskabslovens krav til en årlig redegørelse for deres samfundsansvar til strategi og praktiske tiltag i virksomhedens drift og aktiviteter.

Formålet med rapporten er dels at undersøge hvorvidt virksomhederne opfylder de lovbestemte krav til redegørelsen for samfundsansvar, dels at præsentere eksempler og cases, der kan bidrage til inspiration og fremme god praksis i andre virksomheder.

Undersøgelsen afdækker med udgangspunkt i årsregnskabslovens § 99 a og suppleret med retningslinjer fra EU-kommissionen om offentliggørelse af ikke-finansielle oplysninger om virksomhederne oplyser om følgende elementer i deres redegørelse for samfundsansvar:

- Forretningsmodel
- Politikker for samfundsansvar
- Fra politik til handling og eventuelle due diligence-processer
- Risiko for negativ påvirkning
- Nøglepræstationsindikatorer, resultater og forventninger til arbejdet fremover
- Interessentinddragelse
- Klageadgang.

Rapporten indeholder dels en kvantitativ screening af efterlevelse, som er præsenteret i diagrammer, dels en kvalitativ beskrivelse af observerede tilgange og metoder i rapporteringen. Der er anvendt 15 screeningskriterier, hvoraf 10 er forankret i årsregnskabslovens § 99 a og fem er inspireret af EU-retningslinjer og/eller internationale standarder for samfundsansvar.

De undersøgte virksomheder er afgrænset til virksomheder i regnskabsklasse D, der er noteret på Nasdaq OMX Copenhagens Large Cap Index, og har over 500 medarbejdere. Virksomhederne har været forpligtet til at efterleve de nye krav til redegørelse for samfundsansvar siden 1. januar 2016. Dette er således en undersøgelse af de første regnskaber, der er aflagt efter de nye regler. Afgrænsningen er foretaget af Erhvervsstyrelsen.

Det samlede billede viser, at 15 virksomheder (62,5 pct.) efterlever alle kravene i § 99 a. De resterende ni virksomheder efterlever mellem otte og ni af kravene.

Langt størstedelen af virksomhederne oplyser om deres forretningsmodel (92 pct., 22 virksomheder). Det er dog vurderingen, at blot 58 pct. (14 virksomheder) bidrager til forståelsen af koblingen mellem kerneforretning og samfundsansvar.

Alle virksomheder (100 pct.) oplyser om politikker på de fire områder. Der er 23 virksomheder (96 pct.), der oplyser, hvordan politikker omsættes til handling. Dette sker gennem redegørelse for aktiviteter, der har fundet sted i løbet af året for at forebygge negative påvirkninger på de fire politikområder og/eller styrke positive påvirkninger på disse områder.

Virksomhederne opfylder i overvejende grad kravet om oplysning om anvendte due diligence processer (75 pct., 18 virksomheder) samt om redegørelse for deres væsentligste risici inden

for de fire politikområder (75 pct., 18 virksomheder). Der er 92 pct. af virksomhederne (22 virksomheder), der oplyser om, hvordan de håndterer identificerede risici.

Yderligere to screeningskriterier er anvendt i relation til risikohåndtering (baseret på EU-retningslinjerne), og det fremgår heraf, at 96 pct. (23 virksomheder) oplyser om branche- eller geografisk bestemte risici, mens blot 54 pct. (13 virksomheder) oplyser, hvordan de vurderer væsentligheden af identificerede påvirkninger.

Samtlige virksomheder gør brug af nøglepræstationsindikatorer inden for et eller flere af politikområderne. Der er 96 pct. (23 virksomheder), der redegør for opnåede resultater inden for de fire politikområder og 75 pct. (18 virksomheder), der oplyser om forventninger til arbejdet fremover.

Endelig er der screenet for interessentinddragelse og oplysning om klageadgang. Begge kriterier falder udenfor kravene i årsregnskabslovens § 99 a, men er indeholdt i EU-retningslinjerne og i FNs Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv. Blandt de undersøgte virksomheder er der 79 pct. (19 virksomheder), der oplyser om samarbejde med interessenter og forklarer, hvordan samarbejdet påvirker CSR-indsatsen, og 83 pct. (20 virksomheder), oplyser om klageadgang. Det sidste er typisk knyttet til oplysning om indsatser ift. bekæmpelse af korruption og bestikkelse.

Rapporten præsenterer endvidere fem virksomheds-cases, der illustrerer god praksis på det givne område. Rockwool International A/S-casen viser, hvordan forretningsmodel og samfundsansvar kan gå hånd i hånd. I casen om Novo Nordisk A/S eksemplificeres det, hvordan ledelsesmæssig og institutionel forankring af CSR-indsatsen er vigtig, for at omsætte politik og strategi til handling. Med Ørsted som case vises hvordan nøglepræstationsindikatorer kan bruges til at styre og fokusere indsatsen for samfundsansvar. TDC Group viser hvordan interessentinddragelse skaber værdi i forbindelse med kortlægning af risici og identifikation af muligheder, mens ALK Abelló A/S viser, hvordan risikovurdering kan kobles til virksomhedens øvrige risikohåndtering og compliance-kultur.

Rapporteringspligt om samfundsansvar

Denne undersøgelse belyser, hvordan 24 store, danske virksomheder har omsat årsregnskabslovens krav til en årlig redegørelse for deres samfundsansvar til strategi og praktiske tiltag i virksomhedens drift og aktiviteter. Undersøgelsen belyser dermed de første regnskaber, som er aflagt efter de nye regler.

Gennem virksomhedernes årsrapporter og CSR-rapporter for 2016 giver undersøgelsen indblik i, hvordan mål og principper for samfundsansvar er indarbejdet i forretningsmodeller, i politikker, procedurer og processer, og omsat til konkrete og målbare indsatser. De offentligt tilgængelige årsrapporter og CSR-rapporter udgør dokumentation af disse indsatser.

På grundlag af disse rapporter har vi undersøgt, i hvilket omfang virksomhederne opfylder de lovbestemte krav til redegørelsen, der blev indføjet i årsregnskabsloven i 2015, og som for selskaber i regnskabsklasse D med over 500 ansatte har været gældende siden 1. januar 2016, mens de for virksomheder i regnskabsklasse D med under 500 ansatte samt virksomheder i regnskabsklasse C stor træder i kraft fuldt ud for regnskabsåret der begynder den 1. januar 2018 eller senere. Vi har også undersøgt, hvordan disse virksomheder integrerer de supplerende målsætninger, som er indeholdt i EU's retningslinjer for ikke-finansielle rapportering.

Nye krav til emner, risikovurdering og væsentlighed

Med implementeringen af EU-direktiv i årsregnskabsloven § 99 a (2015) blev der introduceret nye og skærpede krav til både indholdet af redegørelsen for samfundsansvar og til de metoder, der skal benyttes til planlægning af indsatsen og måling af dens resultater.

Redegørelsen skal nu som minimum oplyse om virksomhedens politikker og resultater på områderne:

- Miljø og klimapåvirkning
- Sociale forhold og medarbejderforhold
- Respekt for menneskerettigheder
- Antikorruption og bestikkelse

For hvert politikområde skal det oplyses, om virksomheden har en politik på det pågældende område, og hvad politikken i givet fald går ud på. En virksomhed kan dog fravælge at vedtage sådanne politikker, men skal i så fald begrunde fravalget og oplyse herom i ledelsesberetningen for hvert enkelt område.

Udover dette tematiske fokus, introducerer de nye krav en systematisk og risikobaseret tilgang til planlægning og udrulning af samfundsansvaret. De rapporteringspligtige virksomheder skal således oplyse om, hvilke standarder, retningslinjer eller principper for samfundsansvar, som de eventuelt anvender, og hvordan systemer og procedurer bidrager til at omsætte politikkerne til handling. En betydningsfuld del af planlægningen af disse indsatser er afdækningen af virksomhedens væsentligste risici for negativ påvirkning på miljø og mennesker gennem processer for nødvendig omhu (due diligence). Sådanne vurderinger af væsentlighed og risiko skal gennemføres i relation til de fire politikområder. Vurderingerne skal identificere såvel potentielle som aktuelle risici, samt indsatser, der kan bidrage til at forebygge og afbøde risiciene.

Redegørelsen om disse forhold er knyttet til et krav om transparens, der ligeledes er tydeligt i forhold til måling af resultaterne af indsatserne for samfundsansvar. Virksomhederne skal således oplyse om deres eventuelle brug af nøglepræstationsindikatorer.

Resultater og analyser

I de følgende fremlægges resultaterne af de analyser, der er foretaget på baggrund af de indsamlede data. Dataindsamlingen er gennemført i efteråret 2017 og omfatter 24 danske virksomheder med rapporteringspligt efter årsregnskabslovens § 99 a. Afsnittet er opdelt i syv analyseområder:

1. Forretningsmodel
2. Politikker for samfundsansvar
3. Fra politik til handling og eventuelle due diligence-processer
4. Risiko for negativ påvirkning
5. Nøglepræstationsindikatorer, resultater og forventninger til arbejdet fremover
6. Interessentinddragelse
7. Klageadgang

Afsnittene indledes med lovtæksten fra årsregnskabslovens § 99 a, stk. 2, efterfulgt af en uddybende forklaring af kravet baseret på Erhvervsstyrelsens vejledning og bemærkningerne til ændringsloven til årsregnskabsloven i 2015. Erhvervsstyrelsen har udarbejdet en trin-for-trin gennemgang af lovkravene, som er tilgængelig på www.samfundsansvar.dk. Denne vejledning benævnes i rapporten som *Erhvervsstyrelsens vejledning* (Erhvervsstyrelsen 2016).

Herefter følger en henvisning til EU-kommissionens retningslinjer for ikke-finansiell rapportering (DG FISMA 2010:10). EU-retningslinjerne hviler på EU-direktivet 2014/95/EU om offentliggørelse af ikke-finansielle oplysninger, der er implementeret i dansk ret i årsregnskabslovens §99 a. Nogle afsnit er endvidere suppleret med henvisninger til internationale CSR-standarder og retningslinjer, så som FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv (UNGP), FN's Global Compact (UNGC) og Global Reporting Initiative (GRI).

Efter introduktion til lovtækt, EU-retningslinjer m.m. præsenteres de screeningskriterier, der er udarbejdet med henblik på at belyse området, samt en forklaring på, hvordan de er anvendt.

Hernæst følger en kvantitativ præsentation af resultaterne samt en kvalitativ beskrivelse af observerede tilgange og metoder til rapportering. Den kvalitative beskrivelse er underbygget med konkrete eksempler fra flere af de undersøgte virksomheder.

Endeligt er der knyttet virksomhedscases til fem af analyseområderne, der illustrerer god praksis på det givne område.

Forretningsmodel

Lovtekst og EU-retningslinjer

ÅRL § 99 a, stk. 2, nr. 1. Der skal gives en kort beskrivelse af virksomhedens forretningsmodel.

Virksomhederne skal kort beskrive deres forretningsmodel i den årlige redegørelse for samfundsansvar.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget i 2015, at beskrivelsen af forretningsmodellen skal bidrage til forståelsen af koblingen mellem strategi og kerneforretning og virksomhedens tilgang til samfundsansvar. Beskrivelsen af forretningsmodellen bør derfor typisk inkludere emner som fx forretningsområder, produkter og tjenesteydelser (Lovbemærkninger 2015).

I EU-retningslinjerne er kravet til beskrivelse af forretningsmodel formuleret således: *“En virksomheds forretningsmodel beskriver, hvordan den skaber og bevarer værdi gennem sine produkter eller tjenesteydelser på længere sigt [...] Eller udtrykt mere enkelt, hvad en virksomhed gør, og hvorfor og hvordan den gør det”* (DG FISMA 2017:10).

EU-retningslinjerne etablerer med det langsigtede perspektiv en bæredygtighedshorisont, som i dag passer godt med FN's verdensmål. Retningslinjerne anbefaler også, at virksomhederne oplyser om deres vigtigste produkter og forklarer, hvordan disse opfylder forbrugernes og brugernes behov, hvordan de er fremstillet, herunder om produktionstilgangen er konkurrence- og bæredygtig, samt hvordan produktet sælges, fx via særlige markedsforhold, hvor virksomheden opererer (DG FISMA 2017).

Der er anvendt to screeningskriterier, som belyser opfyldelsen af kravet om beskrivelse af forretningsmodel.

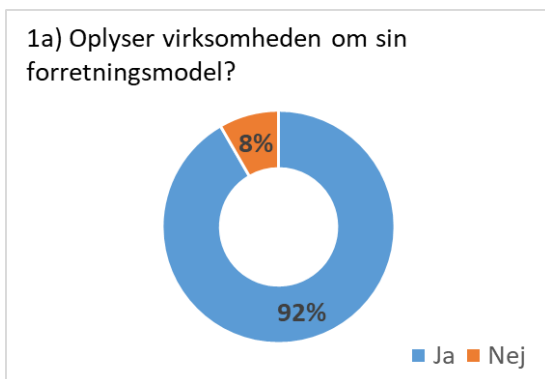
1a) Oplyser virksomheden om sin forretningsmodel?

1b) Bidrager beskrivelsen til forståelsen af koblingen mellem kerneforretning og samfundsansvar?

Virksomheder, der oplyser om deres organisation, markeder og kunder, er vurderet som opfyldende i forhold til kriterium 1a, uanset om oplysningerne bidrager til forståelse af koblingen med samfundsansvar. For at opfylde kriterium 1b, skal virksomhedens redegørelse bidrage til forståelse af koblingen mellem kerneforretning og samfundsansvar. I den samlede vurdering af virksomhedernes efterlevelse af lovkravene, indgår alene kriterium 1a.

Resultater

Blandt de undersøgte virksomheder oplyser 92 pct. om deres forretningsmodel. Billedet ser dog anderledes ud, når kerneforretning skal kobles til samfundsansvaret. Her er det kun 58 pct. af virksomhederne, der i tilstrækkelig grad redegør for koblingen mellem kerneforretning, strategi og samfundsansvar.

Figur 1. Kriterium 1a: Oplysninger om forretningsmodel

Figur 2. Kriterium 1b: Kobling mellem kerneforretning og samfundsansvar

Virksomhederne placerer almindeligvis beskrivelsen af forretningsmodellen i begyndelsen af rapporten og umiddelbart efter den administrerende direktørs beretning. Beskrivelserne fylder sjældent mere end en side og indeholder gerne illustrationer og nøgletal.

De virksomheder, der er særligt gode til at beskrive koblingen mellem kerneforretning og samfundsansvar, er samtidig de virksomheder, hvor bæredygtigheds mål er blandt eller integreret i virksomhedens strategiske forretningsmål.

Flere virksomheder beskriver ikke koblingen til samfundsansvar, når de beskriver deres forretningsmodel. Koblingen berøres i stedet eksplicit i forskellige afsnit i rapporten. Denne fragmenterede fremstilling er en udfordring for læseren og følger ikke EU-retningslinjernes anbefaling om, at væsentlige oplysninger bør gives i den relevante sammenhæng.

I følgende case illustrerer Rockwool International A/Ss rapportering god praksis i forhold til kobling af samfundsansvaret til forretningsmodellen. Rockwool International A/S har identificeret forretningsmuligheder og kortlagt aktuelle og potentielle risici for negative påvirkninger og vurderet hvordan det påvirker virksomhedens produktion, drift og omdømme i hele værdikæden.

CASE: ROCKWOOL INTERNATIONAL A/S

Sammenkobling mellem forretningsmodel og bæredygtighed er det bærende fundament i Rockwool International A/S' kerneforretning og værdikæde. Langsigtet og ansvarlig forretningsudvikling skabes bl.a. gennem cirkulær økonomi, hvor der tages ansvar for produkternes livscyklus.

Fakta om Rockwool International A/S:
Cvr.nr.:54879415

Rockwool International A/S er en af verdens førende producenter af produkter baseret på stenuld. Rockwool International A/S leverer isolerings- og systemløsninger til byggesektoren, gartneri- og transportsektoren. Organisationen har hovedkontor i Hedehusene med over 10.000 ansatte og opererer i 37 lande med 28 fabrikker fordelt på tre kontinenter (Europa, Nordamerika og Asien).

Bæredygtig forretningsmodel

Rockwool International A/S' forretningsmodel fokuserer grundlæggende på, at stenuld produkter har en positiv indvirkning på samfundet. Rockwool International A/S' CSR-indsats er forretningsdrevet og supplerer kerneforretningen, idet samfundsansvaret er tilpasset virksomhedens strategier, udfordringer og markedsrelationer.

"Vi skal være bæredygtige samtidig med, at vi driver vores forretning. Den eneste måde, det får gennemslagskraft på, er ved at tage den forretningsmodel, vi har, og sørge for, at den er bæredygtig," udtaler Dorte Vigsø, Senior Sustainability Advisor hos Rockwool International A/S.

CSR-indsatsen er forankret i Rockwools International A/S' Group Sustainability og efterlever UN Global Compacts 10 principper. Samtlige leverandører skal underskrive Rockwool International A/S' Code of Conduct og på nuværende tidspunkt har 94 pct. af leverandørerne allerede underskrevet. Leverandørernes opfyldelse af Rockwool International A/S' Code of Conduct bliver evalueret, og i 2016 blev der foretaget 116 leverandørevalueringer.

Fokus på det væsentlige

Bæredygtighed handler for Rockwool International A/S om langsigtet og ansvarlig forretningsudvikling. Rockwool International A/S har derfor valgt at fokusere på hele værdikæden for at identificere virksomhedens væsentligste risici for negativ påvirkning samt interessante muligheder for at maksimere positive påvirkninger.

Rockwool International A/S har identificeret produktudvikling og produktanvendelse som et væsentligt indsatsområde, hvor virksomheden har gode forudsætninger for at reducere negative påvirkninger og maksimere positive påvirkninger på miljø, mennesker og samfund.

Rockwool International A/S' isoleringsløsninger bidrager til bæredygtigt byggeri, som måles på tre dimensioner: den økonomiske, den sociale og den miljømæssige. Ifølge Dorte Vigsø,

Senior Sustainability Advisor hos Rockwool International A/S, bidrager produkterne til vedvarende energibesparelser og vedligeholdelsesfri løsninger og fremmer brandsikkerhed samt bedre indeklima. Stenuld er desuden et genanvendeligt produkt med et lavt energi- og vandforbrug i produktets samlede livscyklus.

På den ene side har Rockwool International A/S' produkter en positiv påvirkning på miljø og klima, da de bidrager til at løse en samfundsmæssig udfordring inden for klimaområdet. På den anden side er produktionsprocessen meget energikrævende, idet det kræver høje temperaturer at smelte sten om til fibre. Den energikrævende produktion medfører derfor en negativ påvirkning på miljøet.

Rockwool International A/S har løbende fokus på at reducere produktionsprocessens miljøbelastning gennem energibesparelser i produktionen, intensiveret genbrug og CO₂-reducerende produkter. Ressourceeffektivisering reducerer omkostninger og miljøpåvirkning. Geninvestering og udvikling af bæredygtige produkter og tiltag skaber samtidig nye markedsandele for virksomheden.

Cirkulær økonomi – et systemisk ansvar

Genanvendelse af byggematerialer er en grundsten i Rockwool International A/S' forretningsmodel. Rockwool International A/S har erklæret to mål frem mod 2030: at reducere eget produktionsaffald med 85 pct. og tilbyde genanvendelsesordninger til deres kunder i 30 lande, hvoraf de 15 ordninger skal være etableret i 2025.

For Rockwool International A/S er cirkulær økonomi en grundlæggende måde at drive forretning på. Cirkulær økonomi bidrager til løsning af et affaldsproblem samtidig med, at det reducerer frembringelse af råvarer og reducerer udgifter.

"Cirkulær økonomi er en god måde for os at forklare de positive samfundsmæssige aspekter, der er forbundet med det fundamentale i vores forretningsmodel," forklarer Dorte Vigsø, Senior Sustainability Advisor hos Rockwool International A/S.

Som eksempel nævner hun, at Rockwool International A/S har fokus på byggeaffald, fordi det udgør et miljømæssigt problem i byggesektoren. Fraskær af stenuldsprodukter fra fx taglægning tages tilbage fra byggepladserne og genanvendes i nye produkter. Det samme sker ved renovering eller nedrivning af bygninger og huse, hvor brugt isolering indsamles og genanvendes i fremstilling af ny isolering.

Tre gode råd fra Rockwool International A/S

- Kig på hele virksomhedens værdikæde fra vugge til grav.
- Fokusér på virksomhedens væsentligste påvirkninger, og prioritér først dem, der giver forretningsmæssigt mening.
- Tænk de forretningsstrategiske mål og bæredygtighedsmålene sammen.

Læs mere om Rockwool International A/S' CSR-indsats: Rockwool International A/S' [Sustainability Report 2016](#) (se side 12).

Politikker for samfundsansvar

Lovtekst og EU-retningslinjer

ÅRL § 99 a, stk. 2, nr. 2. Der skal gives oplysning om virksomhedens politikker for samfundsansvar, herunder om eventuelle standarder, retningslinjer eller principper for samfundsansvar, som virksomheden anvender. Der skal som minimum oplyses om politikker for miljø, herunder for at reducere klimapåvirkningen ved virksomhedens aktiviteter, sociale forhold og medarbejderforhold, respekt for menneskerettigheder, antikorruption og bestikkelse. For hvert politikområde skal det oplyses, om virksomheden har en politik på det pågældende område, og hvad politikken i givet fald går ud på.

Virksomhederne skal som minimum oplyse om politikker for:

- Miljø, herunder for at reducere klimapåvirkningen ved virksomhedens aktiviteter
- Sociale forhold og medarbejderforhold
- Respekt for menneskerettigheder
- Antikorruption og bestikkelse.

Af lovteksten fremgår det, at virksomheden ikke blot kan oplyse, at de har en politik, men også skal redegøre for, hvad politikken går ud på.

Såfremt virksomheden ikke har politikker indenfor et eller flere af de førnævnte områder, skal det oplyses i ledelsesberetningen, og der skal i medfør af § 99 a, stk. 3, gives en begrundelse for fravalg for hvert enkelt politikområde. EU's retningslinjer kvalificerer begrundelsen som "en klar og begrundet forklaring på, hvorfor [virksomheden] ikke forfølger sådanne politikker" (DG FISMA 2017:10).

Ordet *politikker* skal forstås bredt, og i Erhvervsstyrelsens vejledning (2016) uddybes det, at politikker kan være udformet som interne retningslinjer, målsætninger, strategier eller andre dokumenter, der beskriver virksomhedens arbejde indenfor områderne.

I EU-retningslinjerne beskrives bl.a., at "*Virksomhederne bør offentliggøre væsentlige oplysninger, som giver et retvisende billede af deres politikker*". Som led heri bør virksomhederne offentliggøre væsentlige oplysninger om deres "*tilgang til centrale, ikke-finansielle aspekter, vigtigste målsætninger og om, hvordan de påtænker sig at opfylde disse målsætninger og gennemføre disse planer*" (DG FISMA 2017: 10).

Der er anvendt to kriterier til at belyse virksomhedernes oplysning om brug af politikker:

2a) Oplyser virksomheden om sit arbejde med de fire områder?

2b) Hvis nej i 2a, begrunder virksomheden da sit fravalg for de områder, der ikke arbejdes med?

Virksomheder, der på den ene eller anden måde oplyser om sit arbejde indenfor alle fire områder, opfylder kriterium 2a. Virksomheder, der *ikke* oplyser om deres arbejde indenfor de fire områder, opfylder således ikke kriterium 2a. Hvis virksomheden begrunder deres fravalg af politik, dvs. opfylder kriterium 2b, er virksomheden vurderet som samlet set at efterleve kravet om oplysning af politikker.

I vurderingen af de undersøgte virksomheders opfyldelsesgrad indgår ikke en vurdering af, om et eventuelt fravalg er klart og tilstrækkeligt begrundet. Der er heller ikke foretaget en kvalitativ vurdering af, om politikkerne er væsentlige og giver et retvisende billede af virksomhedens ledelse, målsætninger og planer.

Resultater

Hele 100 pct. af virksomhederne redegør for deres arbejde med de fire områder inden for samfundsansvar: miljø og klima, sociale forhold og medarbejderforhold, menneskerettigheder og antikorrupcion.

Figur 3. Kriterium 2a: Politikker for samfundsansvar

Virksomhedernes beskrivelse af deres arbejde med de fire politikområder varierer. Langt de fleste gør brug af ordet *politik* eller *policy*, når de beskriver deres indsats i redegørelsen, men der foreligger ikke nødvendigvis et separat politikdokument. Omfanget og opbygningen af afsnittene, der beskriver politikken, varierer ligeledes. Beskrivelserne er sjældent længere end to sider, og ofte kombineres beskrivelsen af politikkerne med oplysninger om konkrete aktiviteter, der har fundet sted i regnskabsåret.

Nogle virksomheder opsummerer, hvad indsatsen på det givne område går ud på, og henviser i øvrigt til deres politik på området. Carlsberg er blandt de virksomheder, der i CSR-rapporten opsummerer deres indsatser indenfor de fire områder og henviser til virksomhedens politikker.

Et andet eksempel på en systematisk tilgang er Novo Nordisk A/S rapport, der er opbygget med de fire politikområder som omdrejningspunkt. Hvert kapitel indledes med en oversigt over de politikker, der er relevante for det beskrevne område. I oversigten er der indsat direkte links til politikkerne. Derudover indeholder rapporten en samlet oversigt og opsummering af politikkerne.

Ingen af de undersøgte virksomheder gør konsekvent brug af lovttekstens terminologi og navngiver kapitler eller afsnit i rapporten "miljø og klima", "sociale forhold og medarbejderforhold", "menneskerettigheder" og "antikorrupcion og bestikkelse". Virksomhederne samler almindeligvis politikområderne under andre og selvvalgte betegnelser. Overskriften *People* eller *Mennesker* kan således dække over virksomhedens arbejde med menneskerettigheder, sociale forhold og medarbejderforhold, ligesom overskriften *Business Ethics* eller *Business Integrity* kan dække området antikorrupcion og bestikkelse.

Selvom overskrifterne ofte fraviger lovtekstens beskrivelse af politikområderne, opstår der sjældent tvivl om, hvilket politikområde, virksomheden oplyser om.

Fra politik til handling & eventuelle processer for due diligence

Lovtekst og EU-retningslinjer

ÅRL § 99 a, stk. 2, nr. 3. For hvert politikområde, jf. nr. 2, skal det oplyses, hvordan virksomheden omsætter sin politik for samfundsansvar til handling, og der skal oplyses om eventuelle systemer eller procedurer herfor. Der skal endvidere gives oplysning om anvendte processer for nødvendig omhu (»due diligence«), hvis virksomheden anvender sådanne processer.

Virksomhederne skal redegøre for, hvordan deres politikker omsættes til handling. Derudover skal de oplyse om de systemer og procedurer, de eventuelt anvender i den forbindelse, og for processer for due diligence – eller rettidigt omhu - hvis de anvender sådanne.

Virksomhederne bestemmer selv detaljeringsgraden af oplysningerne, men de skal beskrive, hvordan politikkerne gennemføres i handlinger (Erhvervsstyrelsen 2016).

Kravet om oplysning om, hvordan politik omsættes til handling, er ikke eksplicit beskrevet i EU-direktivet (2014/95/EU) eller i EU-retningslinjerne. Det er til gengæld kravet om due diligence.

Due diligence vedrører politikker, risikostyring og resultater, og due diligence-processer handler om at identificere, forebygge og afbøde eksisterende og potentielle negative påvirkninger. (DG FISMA 2017).

Til at belyse virksomhedernes arbejde med at realisere deres politikker er der anvendt to kriterier:

3a) Oplyser virksomheden om, hvordan politik omsættes til handling?

3b) Anvender og beskriver virksomheden processer for due diligence på et eller flere af politikområderne?

Virksomheder, som beskriver konkrete aktiviteter, der har fundet sted i løbet af årsregnskabsåret med henblik på at forebygge negative påvirkninger og/eller styrke positive påvirkninger indenfor alle fire områder, er vurderet som værende opfyldende i forhold til kriterium 3a.

Virksomheder, der beskriver, hvordan de identificerer, forebygger og afbøder eksisterende og potentielle negative påvirkninger indenfor et eller flere af politikområder, er vurderet som værende opfyldende i forhold til kriterium 3b.

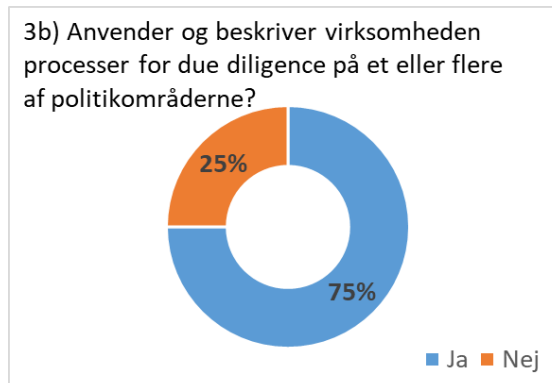
Resultater

Det er tæt på alle de undersøgte virksomheder, nemlig 96 pct., der oplyser, hvordan de omsætter deres politikker for samfundsansvar til handling. Virksomhederne beskriver generelt, hvordan de omsætter deres politikker på de fire områder til handling, på en relevant og informativ måde.

Antallet af virksomhederne, der anvender og beskriver processer for due diligence på et eller flere af politikområderne, ligger derimod lavere og udgør 75 pct.

Figur 4. Kriterium 3a: Oplysninger om politik og handling

Figur 5. Kriterium 3b: Processer for due diligence

Det er meget forskelligt, hvordan virksomhederne beskriver, hvordan deres politikker omsættes til handling. Nogle virksomheder oplister diverse CSR-orienterede aktiviteter, der har fundet sted, men uden at linke disse til en konkret målsætning. Som læser får man dermed ikke indtryk af, at der er tale om en gennemtænkt strategisk indsats, men snarere en lidt tilfældig omsætning af politikkerne.

Virksomheder med klart definerede politikker og målsætninger redegør ofte også mere præcist for, hvordan deres politikker føres ud i livet. Dette gøres fx ved at præsentere information om udførte aktiviteter på en klar og letforståelig måde og med brug af skemaer, illustrationer og figurer.

Som eksempel kan nævnes Ørsted, der bl.a. har en målsætning om at bidrage til at skabe en verden, der udelukkende forbruger grøn energi. For at opnå dette har virksomheden iværksat fem programmer: 1) opførelse af havvind, 2) reduktion af prisen på havvind, 3) grønnere kraftværker, 4) indkøb af certificeret biomasse og 5) grøn omstilling. I rapporten redegør Ørsted for udførte aktiviteter under hvert program. Det bidrager til overskuelighed og troværdighed og er samtidig letforståeligt.

Flere virksomheder oplyser om konkrete cases, der underbygger, hvordan strategi og politik implementeres, og hvilke resultater der opnås på baggrund heraf. Det bidrager til klarhed og overskuelighed.

TDC Group oplyser blandt andet om deres samarbejde med Specialisterne, en virksomhed for personer med en diagnose indenfor autismespektrum, og beskriver den forretningsmæssige værdi ved samarbejdet. Læs mere i TDC Groups [CSR-rapport 2016](#), side 17.

A.P Møller-Mærsk beretter i deres redegørelse om indførelsen af en ny global barselspolitik. A.P Møller-Mærsk beskriver dels den forretningsmæssige værdi ved politikken og præsenterer derudover en medarbejders konkrete oplevelse med den nye ordning. Læs mere i A.P Møller-Mærsk's [Sustainability Report 2016](#), side 29.

Lundbeck beskriver hvordan medarbejdere og ledere i deres danske og franske produktionsanlæg, har deltaget i en proces, der havde til formål at identificere forbedringsmuligheder ift. ergonomi. Lundbeck præsenterer processen som en win-win situation; arbejdsprocessen er blevet mere skånsom – til fordel for medarbejderne og opgaven kræver nu blot én frem for tre medarbejdere for at blive løst - til fordel for forretningen. Læs mere i [Lundbecks COP 2016](#), side 10.

Nedenstående case viser, hvordan Novo Nordisk A/S har omsat politik til handling. Novo Nordisk A/S har identificeret forretningsmuligheder og risici, så politikkerne hænger sammen med forretningsstrategien. Novo Nordisk A/S anvender og beskriver virksomhedens processer for due diligence på alle fire politikområder. Institutionel forankring i organisationen sikres via opbygning af forståelse for indsatsens indhold hos de ledere og medarbejdere, der skal implementere og sikre overholdelse af due-diligence-processerne.

CASE: NOVO NORDISK A/S

Novo Nordisk A/S politikker for samfundsansvar tager afsæt i FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv og FN's Global Compacts 10 principper. Disse principper er konsistente med virksomhedens egne, og sikrer en systematik i tilgangen til operationalisering i forretningspraksis. Værdianalyse sætter fokus på relevante indsatsområder, og ansvaret er placeret på funktionsniveau for at sikre effektiv integrering af procedurer og processer.

Fakta om Novo Nordisk A/S:
Cvr-nr.: 24256790

Novo Nordisk A/S er en global lægemiddelvirksomhed der fremstiller insulin til behandling af diabetes og arbejder derudover med behandling af andre kroniske sygdomme såsom hæmofili, vækstforstyrrelser og overvægt. Novo Nordisk A/S har godt 42.000 ansatte med hovedkvarter i Bagsværd og opererer i 79 lande. Novo Nordisk markedsfører deres produkter i mere end 170 lande.

Principper for samfundsansvar

Novo Nordisk A/S' politikker for samfundsansvar dækker alle fire politikområder: miljø, menneskerettigheder, anti-korruption og medarbejderforhold. Inden for disse, er valgt følgende fire temaer for aktiv håndtering af risici: global sundhed, klimaforandringer, vandknaphed og mangfoldighed.

Af Novo Nordisk A/S' COP-rapport 2016 fremgår en oversigt over hvordan virksomheden omsætter sin politik for samfundsansvar til handling, hvilke systemer og procedurer der er iværksat, samt anvendte processer for due diligence. Oversigten følges op af en uddybende redegørelse af indholdet for hvert politikområde.

Novo Nordisk A/S' politikker for samfundsansvar dækker UN Global Compacts 10 principper for samfundsansvar. De 10 principper har som udgangspunkt givet en veldefineret ramme til udarbejdelse af specifikke politikker på alle fire områder. Det har været nyttigt for implementeringen, at principperne harmonerer godt med den ledelsesfilosofi, som Novo Nordisk A/S bygger sin virksomhed på, udtrykt som 'den tredobbelte bundlinje' og et kodeks for mål, værdier og adfærd, samlet i 'Novo Nordisk Way'. Tilsammen giver de klare kriterier for, hvordan virksomheden skal forholde sig til sit samfundsansvar som fundamentet for at drive en virksomhed, der er profitabel og succesfuld på langt sigt.

"Principperne er for mig en rettesnor for vores arbejde. De hjælper os til at afgøre, hvad der er rigtigt og forkert, når vi skal træffe en beslutning og overveje, hvordan vi bedst afviser forskellige hensyn," udtaler Susanne Stormer, global chef for bæredygtighed hos Novo Nordisk A/S.

Kalibrering af bæredygtighed

Novo Nordisk A/S tredobbelte bundlinje består i en social, en miljømæssig og en økonomisk bundlinje. Pointen er, at ved at tage hensyn til konsekvenserne for mennesker, samfund og miljø, er der bedre grundlag for at bidrage til bæredygtig vækst og langsigtet succes.

Novo Nordisk A/S har målrettet forankret CSR-indsatsen i sin forretningsstrategi. Det indebærer også, at alle data, som indgår i årsrapporteringen – finansielle, sociale og miljømæssige – underkastes det præcis samme kontrolmiljø.

Novo Nordisk A/S har med udgangspunkt i virksomhedens forretningsmodel identificeret potentielle risici, som kan forhindre virksomheden i at nå sine mål og mulige indsatsområder, som kan bidrage til forretningsresultater. Disse risici er identificeret ud fra en værdianalyse, som danner grundlag for systematisk udvælgelse af relevante indsatsområder.

Novo Nordisk A/S foretager en kalibrering af de forretningsmæssige argumenter op imod samfundets forventninger om virksomhedens samfundsansvar. Et af de erklærede mål frem mod 2020 er, at elforsyningen til alle produktionsanlæg skal være baseret 100 pct. på vedvarende energi – et mål som er ganske konkret at rapportere på. Novo Nordisk er på nuværende tidspunkt nået op på 79 pct. De sidste ca. 20 pct. forventes nået, men fordrer at planer og forhandlinger lykkes; etablering af vedvarende elforsyning på fabrikker verden over afhænger af tilgængeligheden af vedvarende energiløsninger i de pågældende lande.

Organisatorisk forankring

Novo Nordisk A/S politikker for samfundsansvar er vedtaget af den øverste ledelse. Udmøntningen af samfundsansvaret er forankret i funktionsområder, som har ansvaret for at koordinere på tværs i organisationen. Det sker gennem udvalg og komitéer, med repræsentation af den øverste ledelse, som har til opgave at kontrollere, at strategien inden for de enkelte politikområder realiseres.

Politikkerne for samfundsansvar er integreret i relevante procedurer og processer i den daglige drift. Relevante medarbejdergrupper, fx i en HR-afdeling, eller en produktions- eller kvalitetschef, har indflydelse på konkrete indsatser, fordi ansvaret for efterlevelse af politikkerne lægges ud til de funktioner, som har ansvaret for arbejdet.

Eksempelvis blev udarbejdelsen af politik og handlingsplan for bl.a. dyrevelfærd til i tæt samarbejde mellem medarbejdere i dyrestaldene og den centrale CSR-afdeling. På den måde sikres organisatorisk styring og forankring omkring virksomhedens politikker og handlinger, idet medarbejderne i den pågældende funktion får ansvar for opfyldelse og rapportering af de opstillede mål.

Når politikkerne for samfundsansvar er implementeret, foretager CSR-afdelingen i samarbejde med relevante funktionsområder løbende opfølgning samt en årlig opsamling og rapportering. Fire gange om året gøres der status på de enkelte programmer, som vidererapporteres til den pågældende komité. Systematisk opfølgning på ledelsesniveau sikrer intern styring og koordinering på tværs samt ansvarlighed i forhold til politikker og handlinger for samfundsansvar.

Læs mere om Novo Nordisk A/S CSR-indsats: [Novo Nordisk A/S Annual Report 2016](#) og [Novo Nordisk A/S UN Global Compact Report 2016](#) (se side 6-7).

Tre gode råd fra Novo Nordisk A/S:

- Tag udgangspunkt i Global Compacts 10 principper som en ramme for CSR-indsatsen og gør dem relevante i hverdagen.
- Integrér CSR-indsatsen i strategiplanlægning og forretningsudvikling.
- Sørg for at synliggøre kontinuitet og konsistens i rapporten.

Risiko for negativ påvirkning

Lovtekst og EU-retningslinjer

ÅRL § 99 a, stk. 2, nr. 4. Der skal gives oplysning om de væsentligste risici i relation til virksomhedens forretningsaktiviteter, herunder, hvor det er relevant og proportionalt, i relation til virksomhedens forretningsforbindelser, produkter og tjenesteydelser, som indebærer en særlig risiko for negativ påvirkning af de i nr. 2 nævnte områder. Der skal herunder gives oplysning om, hvordan virksomheden håndterer de pågældende risici. Oplysningerne skal gives for hvert enkelt politikområde.

Virksomhederne skal redegøre for deres væsentligste risici for negativ påvirkning på de fire politikområder, dels i relation til egne forretningsaktiviteter, dels i relation til forretningsforbindelser, hvor det er relevant og proportionalt. Der kan være tale om påvirkninger, der har fundet sted, eller påvirkninger, der potentielt kan finde sted.

Redegørelsen for risikobilledet skal ikke være udtømmende, men fokusere på det *væsentlige*. Der er dermed en forventning om, at virksomhederne foretager en væsentlighedsvurdering af identificerede risici. Det er ikke fastsat i loven, hvilke parametre virksomhederne kan anvende i vurderingen, men Erhvervsstyrelsen (2016) henviser til to parametre, der kan anvendes: påvirkningens omfang og graden af alvor. Med påvirkningens omfang afdækkes, hvor mange, der er berørt af risikoen eller vil kunne blive berørt, mens graden af alvor kræver stillingtagen til, hvilke typer af menneskerettighedskrænkelser, miljøbelastning og korrupsionshændelser, virksomheden har risiko for at blive involveret i.

Tilsvarende parametre er beskrevet i UNGP principperne 14 og 24 (OHCHR 2011). Risikoens alvorlighed skal efter disse retningslinjer bedømmes i forhold til omfang og rækkevidde af de negative påvirkninger samt mulighederne for at afhjælpe påvirkningerne. Afgørende i forhold til den sidste vurdering er, om risikoen er uafhjælpelig.

Med EU-retningslinjerne udstrækkes væsentlighedsvurderingen til at omfatte offentliggørelse af en oversigt over både kort-, mellem- og langsigtede væsentlige risici (DG FISMA 2017).

Det er et gennemgående tema i EU-retningslinjerne, at de oplysninger, virksomhederne giver, skal være væsentlige. Eksterne faktorer, der giver anledning til væsentlige risici for virksomheden, forventes derfor også oplyst, også selvom disse risici ikke er knyttet til virksomhedens egne beslutninger og handlinger.

EU-kommissionen opfordrer i den sammenhæng til at se ud over virksomhedens egne aktiviteter og bl.a. inddrage branchespecifikke problemstillinger. Virksomhedens konkurrenter, kunder eller leverandører kan allerede have identificeret branchespecifikke risici, som det kan være relevant for virksomheden at forholde sig til. Tilsvarende kan det være relevant at afdekke geografisk bestemte risici, som fx naturkatastrofer eller menneskerettighedskrænkelser, der skyldes en stats aktiviteter, som en del af virksomhedens risikobillede.

Udover redegørelsen for risikobilledet skal virksomhederne redegøre for, hvordan de håndterer de identificerede risici. Af såvel Erhvervsstyrelsens vejledning som EU-retningslinjerne fremgår, at reaktionen på identificerede risici er håndtering og afbødning.

UNGP principperne 17-22 (OHCHR 2011) peger på forebyggelse og afbødning som relevante redskaber til at håndtere potentielle risici og afhjælpning som reaktion på aktuelle risici. Derudover bør verifikation, dokumentation og kommunikation af hændelser og relevante afbødninger indgå i risikohåndteringen.

Derudover forventes virksomhederne at forklare, hvordan væsentlige risici kan påvirke deres forretningsmodel, aktiviteter og finansielle resultater og virkningerne af deres aktiviteter.

Til at belyse de undersøgte virksomheders redegørelse for deres væsentligste risici har vi vurderet de offentliggjorte rapporter på baggrund af fire kriterier:

4a) Oplyser virksomheden om sine væsentligste risici for negativ påvirkning på de fire politikområder?

4b) Oplyser virksomheden om branchespecifikke eller geografisk bestemte risici?

4c) Oplyser virksomheden, hvordan de vurderer væsentligheden af deres identificerede påvirkninger?

4d) Oplyser virksomheden, hvordan de pågældende risici håndteres?

Virksomheder, der redegør for deres negative påvirkninger indenfor de fire områder, er vurderet som opfyldende i forhold til kriterium 4a. Det skal fremgå tydeligt, at virksomhederne har forholdt sig til deres samlede risikobillede for politikområderne og ikke blot inden for udvalgte emner på tværs af områderne.

Virksomheder, der beskriver branchespecifikke eller geografisk bestemte risici, er vurderet at opfylde kriterium 4b.

I de fleste store virksomheder indgår risikovurdering af forhold, der kan påvirke økonomi og kerneforretning negativt almindeligvis i den strategiske planlægning og daglige drift. Den type risikovurdering, som § 99 a lægger op til, adskiller sig imidlertid fra anden forretningsmæssig risikovurdering. Lovteksten lægger således vægt på virksomhedens påvirkninger *udadtil* fremfor påvirkninger på virksomheden selv. Eksterne påvirkninger på mennesker, miljø og samfund vil dog typisk også indebære en betydelig risiko for negativ påvirkning på virksomhedens omdømme, økonomi og kerneforretning.

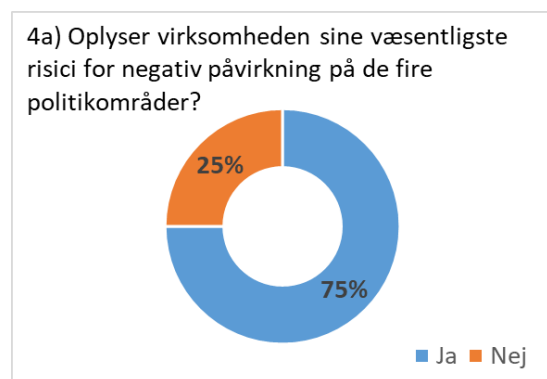
Da risikovurderingerne formidles i mange forskellige formater – både med hensyn til indhold og omfang - er vurderingen af opfyldelse af lovkravet suppleret med kriterium 4c. Kriteriet belyser, om virksomhederne oplyser om, hvilken form for risikovurdering, de udfører. Denne information er relevant for læserens mulighed for at vurdere væsentligheden af de oplyste risici og deres betydning for virksomheden. Virksomheder, der oplyser, hvordan de vurderer væsentligheden af deres risici, er følgelig vurderet som opfyldende i forhold til kriteriet.

Det sidste kriterium 4d belyser, hvorvidt risiciene håndteres. For at opfylde kriteriet skal virksomheden have beskrevet, hvordan de tager hånd om identificerede risici.

Resultater

Der er 18 (75 pct.) virksomheder, der oplyser om deres væsentligste risici for negativ påvirkning på de fire politikområder, og 92 pct. om hvordan risici håndteres. Dette omfatter både potentielle og aktuelle påvirkninger samt risici, der kan påvirke forretningsmodel, aktiviteter og finansielle resultater.

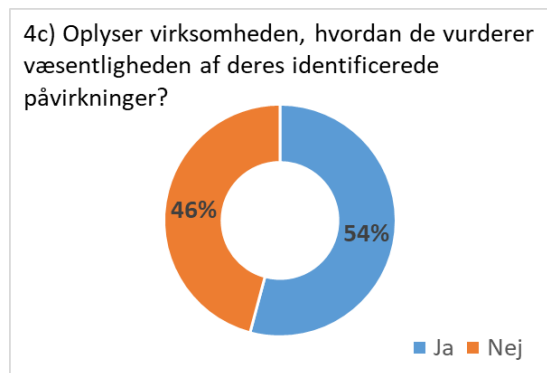
Hele 92 pct. oplyser om branchespecifikke eller geografisk bestemte risici. Det er derimod kun halvdelen af virksomhederne (54 pct.), der oplyser, hvordan de vurderer væsentligheden af de identificerede påvirkninger.

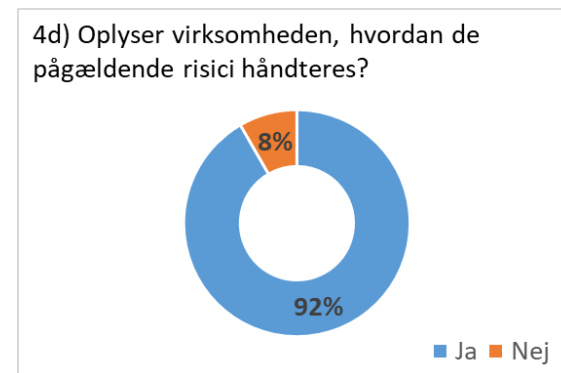
Figur 6. Kriterium 4a: Oplysninger om risici

Figur 7. Kriterium 4b: Oplysning om branche eller geografisk bestemte risici

Figur 8. Kriterium 4c: Vurdering af væsentlighed af negative påvirkninger

Figur 9. Kriterium 4d: Virksomhedernes håndtering af risici

Der er sket en udvikling i virksomhedernes vilje til at oplyse om negative påvirkninger i det seneste år. I rapporten "Er vi parate til de nye lovkrav? Danske Virksomhedernes CSR-rapportering" (Carve Consulting 2016) var netop kravet om oplysning af negative påvirkninger, det som færrest virksomheder opfyldte. Blot 31 pct. af de undersøgte 32 virksomheder med rapporteringspligtig fra 2016 oplyste om deres negative påvirkninger på politikområderne i Carves undersøgelse.

Der er stor variation fra virksomhed til virksomhed og sektor til sektor, hvilke potentielle og aktuelle negative påvirkninger, der er identificeret. Flere af virksomhederne fremhæver dog flere af følgende områder som opmærksomhedsområder i forhold til negativ påvirkning:

- Medarbejdernes sikkerhed og trivsel
- Arbejdsliv (retfærdige og gunstige vilkår)
- Lønninger (lige løn for lige arbejde, muligheder for forfremmelse)
- Fagforeningsfrihed
- Privatlivsbeskyttelse
- Diskrimination
- Skattepraksis
- Forretningspartners adfærd
- Medarbejdere og partners brud på adfærdskodeks (korruption)
- Påvirkning på biodiversitet
- Vand- og energiforbrug
- CO₂-udledning
- Forsyningssikkerhed (el, vand, varme)

Ingen virksomheder præsenterer kort-, mellem- og langsigtede risici, som EU-retningslinjerne opfordrer til. Virksomhederne skelner ligeledes sjældent mellem aktuelle og potentielle risici og italesætter oftest påvirkninger bredt. Det skal dog bemærkes, at EU-retningslinjerne først blev offentliggjort efter virksomhederne aflagde regnskab for 2016.

Virksomhederne redegør derimod typisk eksplicit for, hvordan de håndterer påvirkningerne. Det gør de fx ved at beskrive konkrete tiltag, der har til formål at eliminere eller minimere påvirkningen.

Som eksempel kan nævnes medicinalvirksomheden ALK-Abelló, der arbejder med forebyggelse, diagnostik og behandling af allergi. ALK-Abellós medarbejdere er eksponeret for koncentrerede allergener i fremstillingsprocessen af deres produkter, hvilket kan resultere i en akut allergisk reaktion eller udvikling af allergi. En af virksomhedens kerneaktiviteter kan med andre ord negativt påvirke deres medarbejders sundhed. ALK-Abelló fortæller åbent om risikoen og oplyser, at virksomheden fører tæt kontrol med denne type aktiviteter og i øvrigt forsøger at håndtere påvirkningen ved at udføre allergitest, implementere træningsprogrammer og informationskampagner. Se Alk Abello's Sustainability Report 2016, side 4.

Et andet eksempel er Scandinavian Tobacco Group. Virksomheden oplyser, at der er en risiko for børnearbejde på deres leverandørers plantager. Denne risiko håndteres via dialog med og feltbesøg hos leverandørerne samt igennem et samarbejde med nonprofit-organisationen *Eliminating Child Labour in Tobacco Growing (ECLT)*, der laver fortalerarbejde og forskning på området. Se Scandinavian Tobacco Groups [Annual Report 2016](#), side 35.

Som berørt tidligere er variationen stor i forhold til, hvilke parametre og hvilken metode virksomheder anvender i risikovurderinger. Da det er relevant for en flæthed af interessenter, fx de, der er berørt af påvirkningerne, investorer eller samarbejdspartnere, at få indsigt i, hvordan virksomheder deres væsentlighedsvurdering, er det bemærkelsesværdigt, at kun ca. halvdelen af de undersøgte virksomheder redegør for deres metode og væsentlighedskriterier.

Selvom virksomhederne generelt er gode til at oplyse om deres væsentligste påvirkninger og forklare, hvordan de håndterer dem, er det svært for læseren at vurdere, hvorvidt de fremhævede risici udgør de væsentligste risici for virksomheden.

De virksomheder, der oplyser, hvordan de vurderer væsentlighed, gør i nogle tilfælde brug af Global Reporting Initiative's metode for væsentlighedsvurderinger (*materiality assessments*) (GRI 2017) og i andre tilfælde præsenterer de en væsentlighedsmatrix, der ofte indeholder en version af disse to parametre:

- a) betydning for kerneforretningen
- b) betydning for virksomhedens interessenter (kunder, medarbejdere, investorer m.fl.).

A.P Møller-Mærsk er blandt de virksomheder, der oplyser, hvordan de vurderer væsentlighed. Virksomheden beretter, at de har forladt brugen af et væsentlighedsmatrix og i stedet arbejder henimod en model, hvor væsentlighed vurderes i forhold til dimensionerne *Responsibility*, *Shared value* og *Risk*.

Responsibility omhandler A.P Møller-Mærsk's risici for negative påvirkninger på miljø, mennesker og samfund. *Shared value* omhandler identificering af aktiviteter, der bidrager til løsning af samfundsmæssige udfordringer og samtidig giver et positivt afkast for virksomheden. *Risk* omfatter identificering af risici, der kan påvirke omdømme og virksomhedens økonomi negativt.

De tre dimensioner er beskrevet klart og præcist i rapporten og sætter læseren i stand til at vurdere, hvorvidt de identificerede risici er væsentlige. Se A.P Møller-Mærsk's [Sustainability Report 2016](#), side 6-7.

I følgende case viser ALK, hvordan virksomheden har kortlagt arbejdet med samfundsansvar som led i en prioritering af indsatsen. ALK rapporterer på de væsentligste risici i relation til virksomhedens kerneforretning, og om de indebærer aktuelle og potentielle risici for negativ påvirkning på de fire politikområder. Formålet med rapporteringen er desuden at højne medarbejdere og lederes opmærksomhed på virksomhedens arbejde med samfundsansvar.

CASE: ALK

Identificering og håndtering af risici og due diligence processer sikres hos ALK gennem forankring i de dele af organisationen, der har ansvar for at håndtere risici i den daglige drift. Virksomhedens interne CSR-komité bidrager samtidig til en struktureret proces omkring aktiviteterne for samfundsansvaret.

Fakta om ALK:

Cvr. nr.: 63717916

ALK er en global og forskningsdrevet medicinalvirksomhed, som beskæftiger sig med behandling, forebyggelse og diagnostik af allergi og astma. Virksomheden har hovedkontor i Hørsholm og har omkring 2.300 medarbejdere samt datterselskaber, produktion og distributører over hele verden.

Ramme for rapporten

ALK har siden 2009 baseret virksomhedens politikker for samfundsansvar på FN's Global Compact's ti principper inden for følgende fire indsatsområder: arbejds- og menneskerettigheder, miljø og anti-korruption. Virksomheden har desuden forpligtet sig til at integrere og arbejde med FN's verdensmål i hele organisationen og på tværs af funktioner.

Verdensmålene giver et tematisk grundlag for ALKs CSR-rapportering og har bidraget til tydeliggørelse og prioritering af CSR-indsatsen. Indsatsområderne udgøres af følgende seks udviklingsmål: sundhed og trivsel, anstændige jobs og økonomisk vækst, ansvarligt forbrug og produktion, klimaindsats samt fred, retfærdighed og retfærdige institutioner.

"Verdensmålene giver nogle knager at hænge aktiviteterne op på. Verdensmålene er derfor helt rigtige at rapportere på for en lille virksomhed som vores, hvor CSR hverken har sin egen afdeling eller sit eget budget. Det er en kæmpe hjælp at have nogle rammer at læne sig op ad, som resten af verden også læner sig op ad," fortæller Heidi Vilsfort, Internal Communications Manager hos ALK.

Håndtering af CSR-risiko

ALK etablerede i forbindelse med de nye krav til CSR-rapportering i Årsregnskabslovens § 99 a en intern CSR-komité. Den har som et af sine formål at skabe en struktureret proces for prioritering og handlingsplaner på de fire indsatsområder. CSR-komitéen er sammensat af repræsentanter for henholdsvis HR, Internal Communications, Legal, EHS (environment, health, safety) og Procurement.

I samarbejde med ALK Risk Committee foretager CSR-komitéen årlige vurderinger af såvel aktuelle som potentielle negative og positive påvirkninger gennem hele værdikæden. På den baggrund identificeres de områder, hvor negative påvirkninger kan reduceres eller undgås, og positive indvirkninger kan øges. Prioriteringen af de identificerede risici besluttet af Board of Management. Risikovurderingen udføres som led i fastsatte due diligenceprocesser, der også kan opfange risici mellem de årlige vurderinger.

CSR-komitéen mødes fire gange i kvartalet og har til opgave at formidle virksomhedens politikker for samfundsansvar såvel internt til medarbejderne som eksternt til leverandører og samarbejdspartnere. I CSR-komitéen fokuseres indsatsen ved at prioritere de områder, der kræver ekstra opmærksomhed, bl.a. på grund af risikovurderingen.

CSR-komitéens repræsentanter skal sikre, at retningslinjerne for de fire politikområder er forankret internt i organisationen på de områder, hvor de har ansvaret i den daglige drift. Repræsentanterne er derfor med til at definere målsætninger for de fire indsatsområder, at give input i forhold til identifikation og at håndtere såvel positive som negative påvirkninger.

Branche- og landespecifikke risikovurderinger indhentes i samarbejde med nøgleinteressenter både i Danmark og udlandet. Der foregår i denne proces en løbende risikovurdering – fra frø til produkt – om forholdene på fx fabrikkerne, herunder om de lever op til de forventede krav om kvalitet, arbejdsforhold og sikkerhed, og hvordan leverandørerne håndterer korrupsion, når de opererer i risikofyldte områder.

Organisationen skal forstå budskabet

For ALK er det af væsentlig betydning at skabe opmærksomhed og forståelse for retningslinjernes indhold hos de ledere og medarbejdere, der skal implementere og sikre overholdelse af virksomhedens due diligence processer.

"Kommunikation er utroligt vigtigt. Det handler om at gøre indsatsen forståelig for alle i organisationen, lige fra produktion til ledelsesniveau. Det handler om at oversætte politikkerne og gøre det håndgribeligt, så alle kan forstå budskabet," siger Darjana Kalember, CSR & Internal Communications Consultant hos ALK.

ALK understreger således vigtigheden i at træne, kommunikere og involvere både ledere og medarbejdere i arbejdet med sikre, at politikkerne for samfundsansvar bliver en naturlig del af organisationens hverdag. Eksempelvis har ALK på området for antikorruption udarbejdet en test og case situationer, der ligger tæt op ad virkeligheden i ALK, for på den måde at træne medarbejderne i hvilke regler der gælder på området, og hvordan de skal håndtere eventuelle risici.

Kultur for compliance

Risikoforebyggende foranstaltninger sikres ved hjælp af forskellige initiativer. ALK har som led i processen for risikoafdækning hos leverandører fx indarbejdet klausuler i kontrakterne, der styrker virksomhedens og leverandørernes kultur for compliance.

Som led i virksomhedens whistle-blower ordning har ALK oprettet en Alertline, som er en hotline, medarbejderne kan ringe anonymt til i tilfælde af etiske, forretnings- eller lovgivningsmæssige overtrædelser. I 2017 blev der ikke rapporteret nogle opkald. CSR-komiteén vil derfor undersøge, hvad årsagen til dette skyldes.

ALKs aktive arbejde med CSR har givet organisationen praktisk erfaring med håndtering af de udfordringer, som følger med samfundsansvaret. De nye krav til oplysning af risici og beskrivelse af due diligence har udfordret virksomheden til at planlægge indsatsen med politikker for samfundsansvar mere strategisk. Rapporteringsprocessen har bidraget til større bevidsthed om identificerede risici, hvordan de adresseres, samt hvordan der følges op på de mål, virksomheden har sat for CSR-indsatsen.

Tre gode råd fra ALK:

- Anvend verdensmålene som ramme for rapporteringen.
- Skab forankring af virksomhedens CSR-vision i topledelsen.
- Sørg for at forankre risikovurderingen i de dele af organisationen, der er ansvarlig for at håndtere risici i den daglige drift.

Læs mere om ALKs CSR-indsats: [ALK CSR rapport 2016](#)

Nøglepræstationsindikatorer, resultater og forventninger

Lovtekst og EU-retningslinjer

ÅRL § 99 a, stk. 2, nr. 5. Der skal gives oplysning om virksomhedens anvendelse af eventuelle ikke finansielle nøglepræstationsindikatorer, som er relevante for specifikke forretningsaktiviteter.

ÅRL § 99 a, stk. 2, nr. 6. Der skal gives oplysning om virksomhedens vurdering af, hvilke resultater der er opnået som følge af virksomhedens arbejde med samfundsansvar i regnskabsåret, og virksomhedens eventuelle forventninger til arbejdet fremover. Oplysningerne skal gives for hvert enkelt politikområde, jf. nr. 2.

Virksomhederne skal redegøre for anvendelse af nøglepræstationsindikatorer. Som det ses af lovteksten, er kravet ikke obligatorisk, men skal kun opfyldes, hvis virksomheden har valgt at arbejde med indikatorer til måling af specifikke forretningsaktiviteter.

Derudover skal de rapporteringspligtige virksomheder oplyse om de resultater, der er opnået som følge af virksomhedens arbejde med samfundsansvar, og om eventuelle forventninger til indsatsen fremover.

Ikke-finansielle nøglepræstationsindikatorer har til formål at gøre virksomhedens indsats og resultat i forhold til samfundsansvar målbare. Virksomheden har ikke pligt til at anvende nøglepræstationsindikatorer, men såfremt de anvendes, skal der oplyses om dem.

EU-retningslinjerne anbefaler virksomhederne at benytte almindeligt anerkendte og udbredte indikatorer, da dette muliggør sammenlignelighed blandt virksomheder i samme værdikæde eller branche. Virksomhederne opfordres derudover til konsekvent brug af ensartede indikatorer fra en rapporteringsperiode til den næste for at synliggøre fremskridt og tendenser (DG FISMA 2017).

Oplysning om opnåede resultater hænger naturligt sammen med anvendelsen af indikatorer, men da der ikke er et krav om anvendelse af indikatorer, kan virksomhederne vælge at oplyse om resultater uden brug af indikatorer, fx ved kvalitative beskrivelser og cases.

Resultater kan derfor være både positive og negative, kvalitative og kvantitative (Erhvervsstyrelsen 2016).

De undersøgte virksomheders anvendelse af nøglepræstationsindikatorer og resultatbeskrivelser er vurderet på baggrund af tre kriterier:

- 5a) Anvender og oplyser virksomheden om nøglepræstationsindikatorer for et eller flere af politikområderne?
- 5b) Oplyser virksomheden om opnåede resultater indenfor de politikområder, som virksomheden arbejder med?
- 5c) Oplyser virksomheden om eventuelle forventninger til arbejdet fremover?

Virksomheder, der redegør for målbare indikatorer for et eller flere af politikområderne, er vurderet som opfyldende i forhold til kriterium 5a.

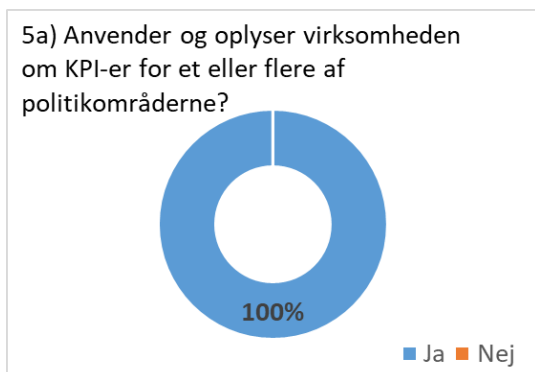
Virksomheder, der oplyser om status på indikatorerne for det indeværende år eller på anden måde beskriver, hvilke resultater, der er opnået som følge af indsatsen, er vurderet som opfyldende i forhold til kriterium 5b.

Virksomheder, der beskriver målsætninger, planlagte aktiviteter eller lignende for det kommende år, er vurderet som opfyldende i forhold til kriterium 5c. Informationen skal være oplyst for de områder, som virksomheden oplyser, at de arbejder med, dvs. som udgangspunkt for de fire politikområder.

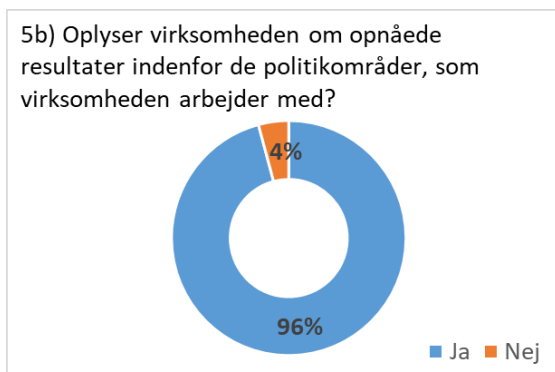
Resultater

Samtlige virksomheder (100 pct.) anvender og oplyser om nøglepræstationsindikatorer inden for et eller flere af politikområderne.

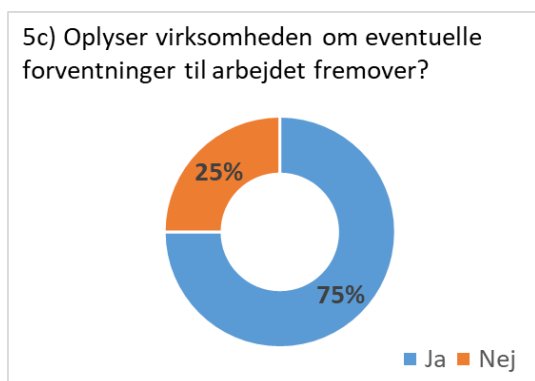
Når det kommer til at oplyse om opnåede resultater inden for de politikker, som den respektive virksomhed arbejder med, er procentsatsen også høj. 96 pct. oplyser således om resultater ved hjælp af indikatorer. Færre (75 pct.) oplyser om deres eventuelle forventninger til arbejdet fremover.

Figur 11. Kriterium 5a: Anvender virksomhederne KPI'er

Figur 10. Kriterium 5b: Oplysninger om resultater

Figur 12. Kriterium 5c: Virksomhedernes forventninger til arbejdet fremover

Antallet af anvendte indikatorer varierer betydeligt blandt de undersøgte virksomheder. Nogle virksomheder anvender blot et par stykker, mens andre redegør for et tocifret antal indikatorer.

Flere virksomheder visualiserer status på deres indikatorer ved hjælp af diagrammer og tabeller. Der er også eksempler på rapporter, der indeholder en samlet oversigt over indikatorerne i en statusopgørelse. Se fx Rockwool International A/S' [Sustainability Report 2016](#), s. 34-35 eller Carlsberg Groups [Sustainability Report 2016](#), s. 49-56. Oversigterne er enten vedlagt som bilag til rapporten eller introduceres i forbindelse med hvert politikområde.

På miljø- og klimaområdet har mange virksomheder målsætninger og indikatorer for:

- Energiforbrug
- Opnåede energibesparelser
- Vandforbrug
- Opnåede vandbesparelser
- CO₂-udledning
- NO_x- og SO_x-udledning
- Affaldshåndtering (fx opdelt på volumen, genanvendelse og genbrug)

Virksomhederne opstiller ofte målsætninger og indikatorer i forhold til sociale forhold, medarbejderforhold og menneskerettigheder med udgangspunkt i disse emner:

- Medarbejderomsætning (fx opdelt på tilgang/afgang, køn, alders- og uddannelsesgrupper)
- Ledelsens sammensætning (fx opdelt på køn, jf. § 99 b, og alder)
- Medarbejdertilfredshed
- Stressniveau
- Undervisning og efteruddannelsesmuligheder (timer/medarbejder)
- Sygefravær
- Ulykker og dødsfald
- Diskrimination (antal tilfælde)
- Leverandører screenet for menneskerettighedsrisici

Ofte forekommende målsætninger og indikatorer i forhold til antikorrupcion og bestikkelse er:

- Antal medarbejdere og ledere, der har gennemgået træning i anti-korrupcion og bestikkelse
- Afholdte oplysningskampagner
- Antal klager/henvendelser i whistleblower og hotlines
- Leverandører screenet for korrupcionsrisici
- Beskrivelse af whistleblowerordning

Udover ovenstående eksempler på ikke-finansielle indikatorer er der også mange virksomheder, der vælger at præsentere enkelte finansielle indikatorer, fx årets omsætning, i deres redegørelse for samfundsansvar.

Samlet set supplerer og kombinerer virksomhederne gerne selv-udviklede, virksomhedsspecifikke indikatorer eller standardiserede indikatorer, der er tilpasset virksomheden. Mange benytter dog alment udbredte og anerkendte indikatorer hentet fra internationale standarder som fx Global Reporting Initiative.

I betragtning af den udbredte anvendelse af nøglepræstationsindikatorer er det bemærkelsesværdigt, at en fjerdedel af virksomhederne (25 pct.) *ikke* redegør for deres forventninger til arbejdet fremover.

Novozymes er blandt de virksomheder, der oplyser om forventninger til fremtiden. Virksomhedens redegørelse for samfundsansvar er integreret i årsrapporten, der bl.a. informerer om virksomhedens langsigtede finansielle- og ikke-finansielle målsætninger. For hver målsætning redegør Novozymes kvantitativt og kvalitativt for status i indeværende regnskabsår samt for planlagte aktiviteter i arbejdet fremover. Dette er endvidere suppleret af et afsnit om forventninger (*Outlook*), hvor der præsenteres kvantitative målsætninger for 2017 og frem mod 2020.

I følgende case udviser Ørsted A/S god praksis i forhold til rapportering på anvendelse af nøglepræstationsindikatorer. Ørsted A/S rapporterer på indikatorer på alle fire politikområder til at styre indsatsen for samfundsansvar og til at understøtte og muliggøre konkrete handlinger. Konkrete måltal gør indsatsen målbar og rapportering på indikatorer uden mål skaber transparens over for investorer og øvrige interessenter.

CASE: ØRSTED A/S

Ørsted A/S anvender nøglepræstationsindikatorer til at måle resultaterne af virksomhedens strategi og handlinger. Årlige revurderinger af virksomhedens indikatorer sikrer en systematisk proces for efterlevelse af målsætninger og datakvalitet.

Fakta om Ørsted A/S:
Cvr.nr.: 36213728

Ørsted A/S udvikler, opfører og driver havvindmølleparker, bioenergiværker og innovative løsninger, som omdanner affald til energi, og forsyner sine kunder med intelligente energi-produkter. Ørsted A/S har 5.600 medarbejdere og hovedsæde i Danmark. I 2016 havde koncernen en omsætning på 61 milliarder kroner.

Grøn målsætning er kerneforretning

Ørsted A/S, det tidligere DONG Energy, frاسolgte i 2017 sine produktionsaktiviteter inden for olie og gas og satser i dag primært på at levere grøn energi. Ørsteds grønne målsætninger er kerneforretning: I 2025 har Ørsted A/S en ambition om, at deres installerede havvindkapacitet skal levere grøn strøm til 30 millioner mennesker, og sat et mål om helt at stoppe brugen af kul i 2023.

Ørsted A/S' bæredygtighedsstrategi er på linje med FN's verdensmål og UN Global Compacts 10 principper. Strategien er bygget op omkring 20 bæredygtighedsprogrammer, som er kategoriseret i overordnede emneområder. Med udgangspunkt i bæredygtighedsprogrammerne fremhæver Ørsted A/S de prioriteter, der er væsentligst for virksomheden. Den interne styring og rapportering er også systematiseret efter programformatet.

Indikatorer for bæredygtighed

Ørsted A/S opstiller en række ikke-finansielle indikatorer til bæredygtighedsprogrammerne. Målene forankres i den øverste ledelse og understøttes af nøglepræstationsindikatorer for strategisk at kunne styre udvikling og fremdrift af virksomhedens indsats for samfundsansvar.

“Det er lettere at tage fat på performance, når man ved, hvordan man performer,” udtaler Christine Sobieski, Senior Sustainability Advisor hos Ørsted A/S.

Ørsted A/S offentliggør i alt mere end 100 ikke-finansielle indikatorer. Disse fremgår af Sustainability Performance-rapporten, som udgør et supplement til bæredygtighedsrapporten. Blandt disse er de væsentligste nøgleindikatorer valgt til at sikre mål og resultatstyring på de enkelte bæredygtighedsprogrammer.

Gennemsigtighed for målopfyldelse

De opnåede resultater i bæredygtighedsindsatsen vurderes ud fra indikatorer og konkrete målsætninger på de vigtigste indikatorer. Indikatorer uden mål rapporteres af hensyn til gennemsigtigheden over for investorer og andre interessenter. Under hvert bæredygtighedsprogram er der indikatorer, som ikke har konkrete mål, men hvor udviklingen og forventninger i stedet beskrives.

Ørsted A/S' indikatorer og oplysning om resultater giver overblik over udviklingen for samfundsansvaret og transparens i forhold til såvel fremskridt som manglende målopfyldelse på bæredygtighedsprogrammerne.

Systematisk genbesøg

Ørsted A/S foretager systematisk genbesøg af bæredygtighedsprogrammerne ved en årlig væsentlighedsvurdering. Der gennemføres som led heri interne workshops, hvor temaerne revurderes i forhold til strategi og interessenter, herunder investorer. Ørsted A/S' sustainability-afdeling vurderer efterfølgende, om programmerne adresserer temaerne. Herefter inkluderes, opdateres eller udgår indikatorer, hvis de ikke længere findes væsentlige.

Processen følger et årshjul, hvor indføjelser af nye indikatorer og bestemmelse af tilhørende regnskabsprincipper typisk sker om foråret. Indikatorerne er derefter klar til rapporteringsbrug fra det følgende årsskifte. Dog kan enkelte nye indikatorer være så afgørende, at de introduceres hurtigere i rapporteringen, fx i kølvandet på en forretningsstrategisk proces. Denne fleksibilitet er vigtig for at sikre, at datasættet altid følger forrettningens fokus.

Ørsted A/S fremlægger regnskabsprincipper på alle deres indikatorer og anvender et centralt dataindsamlingsystem, som konsoliderer data fra hele virksomheden. Kontrolmekanismer sikrer både datakvalitet samt standardisering af rapporteringsprocessen. Markante udviklinger rapporteres ind til det centrale dataindsamlingsystem, således at der fra central hånd kan redegøres for disse i den årlige bæredygtighedsrapport.

Balancen mellem for meget og for lidt

I forbindelse med rapporteringsprocessen har Ørsted A/S tilstræbt at finde balancen mellem for meget og for lidt information:

“Interessenter vil ofte fortælle, at jo mere information vi kan give, jo bedre, men man risikerer at drukne folk i information. Information mister værdien, hvis det ikke bliver forstået eller læst,” forklarer Christine Sobieski, Senior Sustainability Advisor hos Ørsted A/S.

Ørsted A/S var tidligere udfordret af, at for få reelt læste rapporten – det var en skufferapport. Det har Ørsted A/S gennem de senere år forsøgt at gøre op med ved at fokusere på et mere kommunikationseget produkt. Rapporten rummer både reel rapportering og historiefortælling. Det hjælper desuden forretningen til at se værdien af rapporteringen, og herved prioritere at levere bidrag til den.

Rapporten redegør i overensstemmelse med de formelle lovkrav for samfundsansvar og indebærer kvantitativ rapportering på alle områder – også de resultater, som ikke har haft de forventede fremskridt. Den kvantitative afrapportering suppleres af cases, som kvalitativt beskriver indsatsen for samfundsansvar og gør formidlingen vedkommende.

Tre gode råd fra Ørsted A/S:

- Sørg for, at der er klar sammenhæng mellem indikatorerne og forretningen.
- Tag højde for interessenternes forventninger, herunder investorer.
- Vær skarp i udvælgelsen af indikatorerne, så modtagerne ikke druknes i information.

Læs mere om Ørsted A/S' CSR-indsats: [Bæredygtighedsrapport 2016](#) (se side 29-30) og [Sustainability Performance-rapport 2016](#).

Interessentinddragelse

Lovtekst og EU-retningslinjer

Årsregnskabslovens § 99 a indeholder ikke et eksplicit krav til virksomhederne om at redegøre for deres inddragelse af interessenter i planlægning af indsatsen for samfundsansvar og de aktiviteter, der iværksættes som led i realisering af indsatsen.

Dialog med og involvering af virksomhedens interessenter udgør dog et vigtigt element i arbejdet med CSR og er således beskrevet i væsentlige internationale standarder, såsom FN's Global Compact (UNGC), FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv (UNGP), OECD's Retningslinjer for Multinationale virksomheder (OECD) og Global Reporting Initiative (GRI).

FN's Global Compact fremhæver *engagement* (sammen med *Governance* og *transparency*) som et væsentligt tværgående element i virksomhedernes bestræbelse på at tage arbejdet med bæredygtighed til sig. Der opfordres bl.a. til involvering af relevante interessenter, når virksomheden vurderer sine påvirkninger, risici og muligheder, samt når der udarbejdes strategier og målsætninger.

I UNGP beskrives området bl.a. i princip 18, der omhandler virksomhedens identifikation af menneskerettighedsrisici. Det fremgår, at denne proces skal involvere meningsfuld konsultation med muligt berørte grupper og andre relevante interessenter samt trække på intern og/eller ekstern ekspertise inden for området.

OECD-retningslinjerne opfordrer tilsvarende til lokal kapacitetsopbygning i samarbejde med andre aktører, inddragelse og social dialog med stakeholders om virksomhedens påvirkninger, herunder via sin leverandørkæde.

Virksomheder, der rapporterer efter GRI, opfordres til at redegøre for fire indikatorer, der vedrører interessentinddragelse: hvem er de engagerede interessenter (G4-24), hvordan er de udvalgt (G4-25), hvordan inddrages de, fx med hvilken hyppighed (G4-26), og hvilke hovedemner og bekymringer er der identificeret via interessentinddragelse (G4-27).

I EU-retningslinjerne er området behandlet i et af de seks nøgleprincipper for rapportering. Der er en forventning om, at virksomhederne tager hensyn til relevante interessenters informationsbehov.

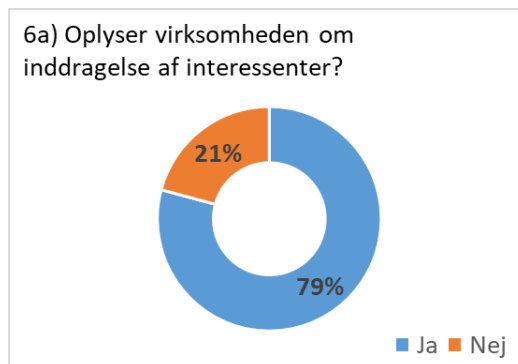
Vurderingen af, om de undersøgte virksomheder inddrager interessenter og er involveret i aktiviteter, der varetager interessenternes interesser, er baseret på kriteriet:

6a) Oplyser virksomheden om inddragelse af interessenter?

Virksomheder, der oplyser om, at de inddrager interessenter, og hvordan inddragelsen sker i CSR-indsatsen, er vurderet som opfyldende i forhold til kriteriet.

Resultater

Blandt de undersøgte virksomheder oplyser 79 pct. om deres inddragelse af interessenter, og herunder hvordan de samarbejder med eksempelvis lokalsamfund, kunder og leverandører.

Figur 13. Kriterium 6a: Inddragelse af interessenter

Virksomhedernes beskrivelse af interessenter varierer. Blandt de interessentgrupper, som virksomhederne nævner, er fx kunder, medarbejdere, fagforeninger, myndigheder, leverandører, lokalsamfund, NGO'er og medier. Interessenterne involveres fx via møder, workshops, surveys og projekter.

Blandt de virksomheder, der oplyser om interessentinddragelse, er rederiet DFDS. Virksomhedens CSR-rapport indeholder et skema over interessenter. Af skemaet fremgår, hvem interessenterne er, hvordan DFDS engagerer dem, hvilke forventninger de respektive interessenter har til DFDS, hvilke aktiviteter der har fundet sted i regnskabsåret, samt hvilke planer DFDS har for samarbejdet i de kommende år.

Casen herunder illustrerer, hvordan TDC Group viser god praksis i forhold til inddragelse af interessenter. TDC Group anvender interessentdialog, når virksomheden vurderer sine påvirkninger, risici og muligheder, der er forbundet med samfundsansvar. TDC Groups rapport indeholder en interessentmatrix, der skaber overblik over engagerede interessenter.

CASE: TDC GROUP

Interessentdialog er en naturlig del af TDC Group's kerneforretning. Ved at inddrage relevante interessenter fokuseres kræfterne på de væsentligste emner i forbindelse med bæredygtighed og ansvarlighed.

Fakta om TDC Group:
Cvr.nr.:14773908

TDC Group er førende leverandør af kommunikations- og underholdningsløsninger, markedsleder indenfor fastnettelefoni, bredbånd og mobiltjenester samt udbyder af systemintegrationsløsninger til virksomheder. TDC Group har hovedkontor i København og beskæftiger 7963 ansatte i Danmark, Norge og Tyskland.

Interessentdialog skærper fokus

Som telekommunikationsvirksomhed har TDC Group kontaktflader på tværs af samfundet og interaktion med en bred vifte af interessenter, herunder privatkunder, erhvervskunder, levereandørere, myndigheder samt politiske interessenter.

Interessentdialog er en vigtig del af virksomhedens arbejde med samfundsansvar. Dialogen bidrager til at skærpe organisationens fokus inden for bæredygtighed og ansvarlighed samtidig med at virksomhedens evne til at adressere samfundsmæssige udfordringer styrkes.

TDC Groups CSR-rapport indeholder en interessentmatrix, der præsenterer hvilke typer af interessenter virksomheden er i dialog med. Tabellen giver overblik over de engagerede interessenter såvel som eksempler på former for interessentdialog. Farvekoder indikerer hyppighed for interaktion med de enkelte interessentgrupper. Rapporten er desuden brugervenlig, idet den kan læses på både dansk og engelsk på virksomhedens hjemmeside.

Struktureret og løbende dialog

TDC Groups interessentdialog er formaliseret og struktureret. TDC Group indsamler data via årlige medarbejderundersøgelser og månedlige befolkningsundersøgelser, som bruges forretningsstrategisk og til at fokusere CSR-indsatsen. Disse undersøgelser skaber endvidere opmærksomhed om virksomhedens samfundsansvar internt og eksternt.

Udover den formaliserede dialog foregår der løbende dialog med kunder og øvrige interessenter som en del af den almindelige forretningsmæssige kontakt. Disse input opsamles fx via Facebook, læserbreve i aviser og over telefonen via kundeservice eller i en af TDC Groups butikker.

TDC Group konsulterer desuden sine interessenter, når der udarbejdes væsentlighedsvurderinger. Interessentdialogen medvirker til at TDC Group kan identificere relevante emner i forhold til samfundsansvar. Processen tager udgangspunkt i dialog med de ansatte i organisationen og ved inddragelse af eksterne interessenter.

Åbenhed overfor interessenternes input

For TDC Group er det værdiskabende at være lydhør overfor interessenternes forventninger til virksomhedens samfundsansvar samt agere derefter. Det er en måde, hvorpå organisationen kan opsamle input og forstå, hvilken betydning forskellige samfundsrelaterede emner kan have for forretningen.

"Det er en fordel, at have så god forståelse for sine interessenter som muligt. At kunne forstå, hvad det er, der er udfordringen og hvordan interessenterne mener, at vi som virksomhed bør og ikke bør agere. På den måde kan vi bedre ramme rigtigt og gøre det, der er behov for," udtaler Benjamin Alberti, CSR-chefkonsulent hos TDC Group.

Interessentdialog har ført til ændringer i TDC Groups praksis. I et samarbejde med en gruppe IT-frivillige fra Ældresagen fik TDC Group fx forslag til, hvordan virksomheden kunne bidrage til indsatsen med at styrke ældres IT-kompetencer – input som TDC Group har valgt at arbejde videre med.

Når TDC Group ønsker at opstille en mobilmast kræver det godkendelse af den pågældende kommune og høring af lokale borgere. Borgernes input til sagen kan påvirke kommunens godkendelse af en ansøgning, og TDC Group er derfor i direkte dialog med både kommune og borgere om, hvorfor TDC Group ønsker at opstille en mobilmast på den pågældende lokation – og hvilke alternativer, der måtte findes.

Åbenhed og lydhørhed overfor interessenternes input er endvidere en strategisk fordel. Dialogen betyder dels at TDC Group proaktivt kan håndtere kritiske emner og tage hånd om interessenternes bekymringer, dels at TDC Group kan identificere muligheder for ny (produkt)udvikling eller samarbejde.

Intuitivt samfundsansvar

Ved at kommunikere og rapportere om virksomhedens samfundsansvar får TDC Groups interessenter indsigt i, hvordan og på hvilken måde virksomheden tager ansvar og det åbner samtidig for dialog om det videre arbejde.

For TDC Group handler det om at gøre virksomhedens samfundsansvar intuitivt og meningsfyldt for interessenterne. Den bærende CSR-fortælling skal virke troværdig og supplere virksomhedens kerneforretning. Når TDC Group identificerer CSR-emner sker det med udgangspunkt i to væsentlige forhold: interessenternes forventninger og interesser samt emnernes betydning for kerneforretningen.

TDC Group lancerede i 2016 et korps af 'Samfundsambedører' blandt sine medarbejdere i Danmark, som har til formål at integrere arbejdet med samfundsansvar i organisationen. Korpset består indtil videre af ca. 100 medarbejdere, som udvikler og igangsætter nye tiltag samt udbreder viden og engagerer øvrige kollegaer i CSR-aktiviteter. Ambassadørerne er med til at sikre involvering på tværs af organisationen og at initiativer forankres i forskellige forretningsområder.

Tre gode råd fra TDC Group:

- Fokusér indsatsen efter, hvilken type virksomhed der er tale om.
- Skab forståelse for de engageredes interessenters krav og forventninger.
- Gør virksomhedens samfundsansvar intuitivt og meningsfyldt for interessenterne.

Læs mere om TDC Groups CSR-indsats: [TDC Group Årsrapport 2016](#) og [TDC Group CSR-rapport 2016](#) (se side 4).

Klageadgang

Lovtekst og EU-retningslinjer

Årsregnskabslovens § 99 a indeholder ikke et eksplicit krav til virksomhederne om at rapportere om etablerede klagemuligheder for interessenter, der er berørt af virksomhedens aktiviteter på de fire politikområder.

Såvel OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder som UNGP beskriver forventninger og anbefalinger vedrørende klagemekanismer og klageadgange. Retningslinjerne beskriver dels forventninger til de nationale kontaktpunkter, dels anbefalinger i forhold til virksomhedsbaserede klagemekanismer.

Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd er det danske nationale kontaktpunkt for OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. Alle kan indgive en klage til kontaktpunktet, og der kan indgives klager over en virksomheds brud på et eller flere af de beskrevne principper i retningslinjerne.

Retningslinjerne anbefaler endvidere virksomhederne at etablere interne klagemekanismer, hvorigennem individer, der kan være påvirket af virksomhedens aktiviteter, kan indgive en klage.

De virksomhedsbaserede klagemekanismer adskiller sig fra statsbaserede mekanismer (såsom domstolene og Folketingets Ombudsmand), idet den virksomhedsbaserede klagemekanisme kan adressere sagerne hurtigere og før de eskalerer til eventuelle brud på andre lovkrav og CSR-standarder. Den information, som indsamles via klagemekanismen, kan desuden benyttes til at designe nye handlingsplaner til at forbedre eksisterende politikker og til at spore effekten af aktuelle handlingsplaner (OHCHR 2012).

For at belyse de undersøgte virksomheders eventuelle etablering af en virksomhedsbaseret klagemekanisme har vi anvendt kriteriet:

7a) Oplyser virksomheden om klageadgang?

De virksomheder, der har oplyst om en eller anden form for virksomhedsbaseret klagemekanisme, er vurderet som opfyldende i forhold til kriteriet, uanset om det eksplicit er beskrevet, at der kan indgives klager inden for alle fire politikområder.

Klagemekanismerne er ikke blevet screenet i forhold til de oplyste krav i UNGP princip 31 (indsat i boksen nedenfor), da den nødvendige information for at belyse dette ikke nødvendigvis vil være naturligt at inddrage i virksomhedernes redegørelser for samfundsansvar.

UNGP Princip 31. Ikke-juridiske klagemekanismer skal være:

a. Legitime: Skabe tillid hos de interessentgrupper, som de er beregnet til, og være ansvarlige for fair afvikling af klageprocesserne.

b. Tilgængelige: Være kendt af alle interessentgrupper, som de er beregnet til, og stille tilstrækkelig assistance til rådighed for dem, som måtte møde specielle adgangsbarrierer.

c. **Forudsigelige:** Skabe en klar og kendt procedure med en vejledende tidsramme for hvert stadie, samt klarhed omkring procedurer, mulige resultater og midler til overvågning af implementering.

d. **Ligeværdige:** Sørge for at forurettede parter har fornuftig adgang til informationskilder, rådgivning og nødvendig ekspertise til at deltage i en klageproces på fair, informeret og respektfuld vis.

e. **Gennemsigtige:** Holde involverede parter i en klagesag informerede om dens udvikling, og give tilstrækkelig information om mekanismens performance med det formål at opbygge tillid til dens effektivitet og imødekomme offentlige interesser, der måtte være på spil.

f. **Rettighedskompatible:** Sikre at dens resultater og medieringer er på linje med de internationalt anerkendte rettigheder.

g. **En kilde til vedvarende læring:** Trække på relevante midler for at identificere læringskilder til udvikling af mekanismen og til forebyggelse af fremtidige klager og skader.

Virksomhedsbaserede mekanismer skal også være:

h. **Baseret på konsultation og dialog:** Konsultere de interessentgrupper for hvem den er beregnet omkring mekanismens design og virke, og fokusere på dialog som et redskab til at adressere og løse klager.

UNGP - OHCHR (2011).

Resultater

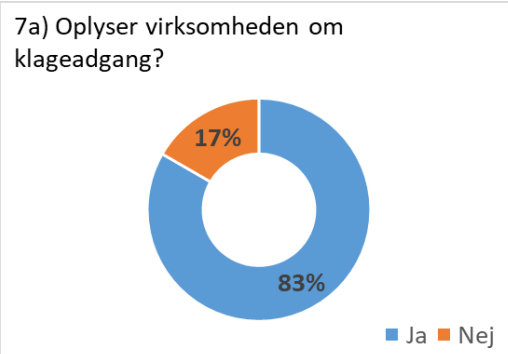
83 pct. af virksomhederne oplyser om klageadgang i form af whistleblower-ordninger, hotlines eller etablerede klagemuligheder.

Virksomhederne oplyser oftest om klageadgang i det afsnit, der omhandler anti-korruption og bestikkelse. I disse tilfælde er det ofte ikke klart, om klagemekanismen kan anvendes til andre former for klager, som fx miljøklager eller klager over menneskeret-tighedskrænkelser.

Nogle af virksomhederne rapporterer på antal klager/henvendelser, samt hvorvidt hen-vendelserne fører til en reel sag.

GN Store Nord er blandt de virksomheder, der både oplyser om klageadgang og redegør for årets modtagne klager. Virksomheden har en såkaldt whistleblower hotline, som beskrives i CSR-rapporten. Hotlinen er tilgængelig i 26 lande, oversat til 19 sprog og håndteres af en uafhængig tredjepart.

Der er direkte adgang til hotlinen via virksomhedens hjemmeside. Interessenternes klagemuligheder er dog afhængig af klagerens geografiske tilhørsforhold. EU-borgere og nordmænd kan kun indgive klager relateret til *økonomisk integritet*. Borgere udenfor EU og Norge har bredere klagemuligheder, idet de også kan klage over forhold relateret til miljø og arbejdsret-tigheder.

Figur 14. Kriterium 7a: Oplysning om klageadgang

Opsamling og observationer

Denne rapport belyser efterlevelse af årsregnskabslovens § 99 a blandt 24 danske virksomheder i Large Cap-indekset. Rapporten indeholder dels en kvantitativ screening af efterlevelse, præsenteret i diagrammer, dels en kvalitativ beskrivelse af observerede tilgange og metoder i rapporteringen. Rapportens kvalitative beskrivelse er underbygget med konkrete eksempler fra flere af de undersøgte virksomheder. Derudover indeholder rapporten fem virksomhedscases, der illustrerer god praksis inden for udvalgte områder.

Undersøgelsen har med udgangspunkt i årsregnskabslovens § 99 a og suppleret med retningslinjer fra EU-kommissionen om offentliggørelse af ikke-finansielle oplysninger afdækket, hvorvidt virksomhederne oplyser om følgende elementer i deres redegørelse for samfundsansvar:

- Forretningsmodel
- Politikker for samfundsansvar
- Fra politik til handling og eventuelle due diligence-processer
- Risiko for negativ påvirkning
- Nøglepræstationsindikatorer, resultater og forventninger til arbejdet fremover
- Interessentinddragelse
- Klageadgang.

Opsamling af resultater

De 24 virksomheder har samlet set en høj opfyldelsesgrad, og 15 virksomheder efterlever alle kravene i § 99 a (målt på 10 screeningskriterier). De resterende efterlever mellem otte og ni af de årsregnskabslovsbaserede kriterier.

Blandt de 24 virksomheder oplyser 92 pct. om deres forretningsmodel. Det er dog vurderingen, at blot 58 pct. af disse bidrager til forståelsen af koblingen mellem kerneforretning og samfundsansvar.

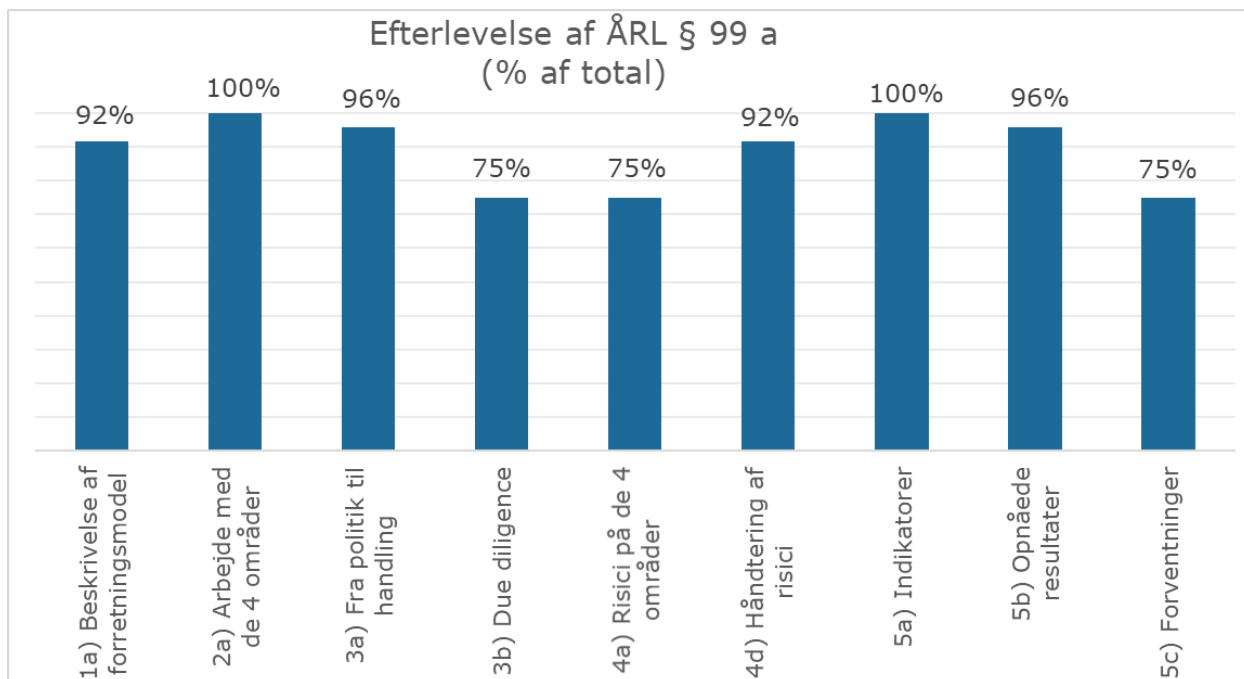
Af de undersøgte virksomheder oplyser 100 pct. om politikker på de fire områder. Dette ved at redegøre for aktiviteter, der har fundet sted i løbet af året med henblik på at forebygge negative påvirkninger på de fire områder og/eller styrke positive påvirkninger på de fire områder. Der er 75 pct. af virksomhederne, som oplyser om anvendte due diligence-processer.

Redegørelse for de væsentligste risici inden for de fire politikområder ses hos 75 pct. af virksomhederne, og 92 pct. beskriver, hvordan identificerede risici håndteres. Yderligere to screeningskriterier er anvendt vedr. risici (baseret på EU-retningslinjerne), og det fremgår, at 96 pct. oplyser om branche- eller geografisk bestemte risici, mens blot 54 pct. oplyser, hvordan de vurderer væsentligheden af identificerede påvirkninger.

Samtlige virksomheder gør brug af nøglepræstationsindikatorer inden for et eller flere af politikområderne, mens 96 pct. oplyser om opnåede resultater inden for de fire politikområder og 75 pct. oplyser om deres forventninger til arbejdet fremover.

Endeligt er der screenet for interessentinddragelse og oplysning om klageadgang. Begge kriterier falder udenfor kravene i ÅRL § 99 a. Blandt virksomhederne er der 79 pct., som oplyser om samarbejde med interessenter og forklarer, hvordan samarbejdet påvirker CSR-indsatsen.

I forhold til klageadgang, oplyser 83 pct. herom, typisk i forbindelse med oplysning om indsatser til bekæmpelse af korrupsion og bestikkelse.

Figur 15. Efterlevelse af ÅRL § 99 a

Da alle 24 virksomheder oplyser om arbejdet med de fire områder, er kravet om, at virksomheder skal begrunde et eventuelt fravalg af visse CSR-områder, ikke medtaget i ovenstående figur.

Supplerende observationer

Undervejs i afdækningen af de undersøgte virksomheders efterlevelse af lovkravene til redegørelse for samfundsansvar observerede vi en række særegenheder og fællestræk ved rapporterne. De er kort beskrevet i det følgende.

Årsrapport eller COP-rapport

Blandt de 24 undersøgte virksomheder, er 17 medlemmer af FN's Global Compact. Disse virksomheders redegørelse for samfundsansvar udgør samtidig deres årlige fremskridtsrapport (COP-rapport) til Global Compact. Af de 17 medlemmer efterlever 12 virksomheder alle lovkrav.

Virksomheder uden medlemskab af Global Compact redegør for det meste i form af tekst indeholdt i årsrapporten (fem virksomheder). Blandt ikke-medlemsvirksomhederne efterlever tre ud af syv virksomheder alle krav i § 99 a, stk. 2.

Der observeres en positiv korrelation mellem medlemskab af FN's Global Compact og opfyldelse af lovens krav idet 70 pct. af medlemmerne opfylder kravene, mens 30 pct. af virksomhederne uden medlemskab opfylder kravene.

Redegørelsernes omfang

Virksomhedernes redegørelser varierer betydeligt i længde. Samlet set er der observeret et spænd mellem fire og 125 sider. Virksomheder, der efterlever alle lovkrav, bruger mellem fire og 125 sider (gennemsnitligt 30 sider), mens virksomheder, der ikke opfylder alle lovkravene, bruger mellem fem og 69 sider (gennemsnitligt 33 sider).

Der kan således *ikke* konstateres en klar sammenhæng mellem redegørelsernes længde og efterlevelse af lovkravene.

Kommunikation og sprog

Redegørelserne kan i grove træk opdeles i to rapporteringstyper: a) compliance-rapportering og b) story-telling-rapportering.

Compliance-rapportering er gerne struktureret nogenlunde efter lovkravene og gør ofte brug af lovtekstens ordlyd. Det betyder, at man som læser relativt hurtigt kan vurdere, hvilke krav der efterleves, og hvor der måtte være eventuel manglende opfyldelse af lovens krav eller manglende oplysninger.

Story-telling-rapportering indeholder gerne flere fortællinger fra hverdagen, og formel CSR-terminologi er holdt på et minimum. Disse redegørelser er ofte sværere at vurdere, da læseren i højere grad selv må finde frem til de afsnit, der indeholder oplysninger, som er relevante i forhold til lovkravene.

Undersøgelsesdesign og metode

Udvælgelse af selskaber

Der indgår 24 virksomheder i undersøgelsen. Afgrænsningen af virksomheder er foretaget af Erhvervsstyrelsen jf. nedenstående metode.

Virksomhederne er afgrænset til regnskabsklasse D-virksomheder, der er noteret på Nasdaq OMX Copenhagens Large Cap Index og ved balancetidspunktet har haft et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede på 500 eller derover.

De omfattede virksomheder er udtrukket fra Large Cap-indekset på Nasdaq OMX Copenhagen den 23. oktober 2017. Ved selektionen er alle banker og forsikringsselskaber, som er omfattet af Finanstilsynets bekendtgørelser om rapportering af samfundsansvar i finansiel sektor, udeladt. Udenlandske selskaber noteret i Danmark er ligeledes fravalgt. Selskaber med to aktieklasser (A og B-aktier) er reduceret således, at de kun indgår i undersøgelsen én gang.

Derudover blev selskaber med forskudt regnskabsår fravalgt. Forskudt regnskabsår indebærer, at der på analyse-tidspunktet i november-december 2017 ikke har været krav om offentliggørelse af rapport omfattet af de nye bestemmelser i årsregnskabslovens § 99 a. Inddragelse af disse virksomheder ville derfor forhindre sammenlignelighed med de øvrige virksomheder i undersøgelsen.

Undersøgelsen viser således niveauet for efterlevelse af kravene i årsregnskabslovens § 99 a blandt 24 selskaber i Large Cap-indekset, der har over 500 medarbejdere.

Ved undersøgelsens igangsættelse modtog Carve Consulting en specifik og endelig liste over de virksomheder, der indgår i undersøgelsen, fra Erhvervsstyrelsen samt regnskaber og relevant materiale om virksomhedernes redegørelser for samfundsansvar.

Undersøgelsens fokus og afgrænsning

Årsregnskabslovens § 99 a

I undersøgelsen af virksomhedernes redegørelse for samfundsansvar indgår oplysninger, der gives i tilknytning til årsrapportens ledelsesberetning, i en supplerende redegørelse til årsrapporten, på virksomhedens hjemmeside eller er udformet i et format, der følger internationale retningslinjer eller standarder og har et indhold svarende til årsregnskabslovens § 99 a. Oplysninger på virksomhedernes hjemmeside indgår alene, hvis virksomheden giver redegørelsen efter § 99 a, stk. 4, nr. 2.

Undersøgelsen er afgrænset til at afdække og belyse de udvalgte danske virksomheders efterlevelse af kravene i § 99 a, stk. 1-3 og med særligt fokus på kravene til indholdet af redegørelsen i stk. 2, nr. 1- 6.

Årsregnskabslovens krav til væsentlighed og regnskabspraksis

Bestemmelsen om redegørelse for samfundsansvar indeholder en direkte reference til det krav om væsentlighed, der fremgår af årsregnskabslovens § 13 om grundlæggende forudsætninger for udarbejdelse af årsrapport.

I vurderingen af virksomhedernes efterlevelse af årsregnskabslovens § 99 a i denne undersøgelse er der ikke taget selvstændigt stilling til, om kravet om væsentlighed i § 13 er opfyldt.

Afgrænsningen af undersøgelsen betyder endvidere, at opfyldelse af årsregnskabslovens krav til oplysning om regnskabspraksis i § 53, herunder om anvendte målegrundlag for poster i ledelsesberetningen, ikke indgår i vurderingen af de undersøgte virksomheders efterlevelse af kravene til redegørelse om samfundsansvar. Der er ikke herved taget stilling til, om § 53 skal opfyldes ved rapportering om ikke-finansielle forhold.

Screeningskriterierne

Med henblik på at ensrette dataindsamlingen er der udarbejdet et rammeværk til brug for dataindsamlingen. Rammeværket er bygget op af syv analyseområder, der samlet indeholder 15 screeningskriterier.

Screeningskriterierne er udformet som 15 ja/nej-spørgsmål. Med dette greb kan de kvalitative data, der er indhentet gennem årsrapporter og CSR/COP-rapporter, kvantificeres og dermed gøres målbare.

Kriterierne afspejler først og fremmest kravene til redegørelse efter årsregnskabslovens § 99 a. Bestemmelsen opstiller i stk. 2, nummer 1-6, de specifikke krav til redegørelsen, herunder om forretningsmodel, politikker, handling og due diligence, risici for negative påvirkninger, nøglepræstationsindikatorer og resultater. Disse krav er til brug for undersøgelsen formuleret som 10 kriterier. På baggrund heraf er niveauet for virksomheder, der opfylder de lovbestemte krav, beregnet.

De resterende fem screeningskriterier er fastsat på baggrund af EU-kommissionens Retningslinjer for ikke-finansiell rapportering. Disse kriterier supplerer i nogle tilfælde de førnævnte kriterier, men definerer også to selvstændige indsatser, nemlig interessentinddragelse og etablering af klageadgang.

De anvendte screeningskriterier er rubriceret under syv overskrifter, som også disponerer undersøgelsens analyseområder. Kriteriernes forankring i henholdsvis årsregnskabslovens § 99 a og EU-retningslinjerne er angivet i parentes efter hvert kriterium. Screeningkriterierne omfatter:

Forretningsmodel

1a) Oplyser virksomheden om sin forretningsmodel? [§ 99 a]

1b) Bidrager beskrivelsen til forståelse af kobling ml. kerneforretning og samfundsansvar? [EU]

Politikker for samfundsansvar

2a) Oplyser virksomheden om sin indsats på de fire områder? [§ 99 a]

2b) Hvis nej i 2a, begrundes virksomheden da sit fravalg for de områder, hvor der ikke er formuleret en indsats? [§ 99 a]

Handling og due diligence

3a) Oplyser virksomheden, hvordan politik omsættes til handling? [§ 99 a]

3b) Anvender og beskriver virksomheden processer for due diligence på et eller flere af politikområderne? [§ 99 a]

Risici for negative påvirkninger

4a) Oplyser virksomheden sine væsentligste risici for negativ påvirkning på de fire politikområder? [§ 99 a]

4b) Oplyser virksomheden om branche- eller geografisk bestemte risici? [EU]

4c) Oplyser virksomheden, hvordan de vurderer væsentligheden af deres identificerede påvirkninger? [EU]

4d) Oplyser virksomheden, hvordan de pågældende risici håndteres? [§ 99 a]

Nøglepræstationsindikatorer, resultater og forventninger til arbejdet fremover

5a) Anvender og oplyser virksomheden nøglepræstationsindikatorer for et eller flere af politikområderne? [§ 99 a]

5b) Oplyser virksomheden om opnåede resultater indenfor de politikområder, som virksomheden arbejder med? [§ 99 a]

5c) Oplyser virksomheden om eventuelle forventninger til arbejdet fremover? [§ 99 a]

Interessentinddragelse

6a) Oplyser virksomheden om inddragelse af interessenter? [EU]

Klageadgang

7a) Oplyser virksomheden om klageadgang? [EU]

Beregning af efterlevelse

Efterlevelse af lovkravene er beregnet på baggrund af antallet af ja/nej-besvarelser på de 10 kriterier, der er forankret i årsregnskabsloven.

De anvendte kriterier 3b og 5a om henholdsvis oplysninger om due diligence-processer og oplysning om nøglepræstationsindikatorer har en lidt anden karakter end de øvrige krav, idet der ikke er et eksplicit krav om anvendelse af sådanne processer og indikatorer. Virksomhederne skal således kun oplyse om due diligence og nøglepræstationsindikatorer, såfremt de anvender dem i deres indsats for samfundsansvar. Kriteriet 5c om forventninger til indsatsen fremover kræver ligeledes kun redegørelse om *eventuelle* forventninger.

En virksomhed, der har fået vurderingen "nej" i forhold til opfyldelse af kriterie 3b, 5a og 5c, kan derfor i princippet godt opfylde kravene i § 99 a. I den samlede vurdering af efterlevelse af kravene er virksomhederne derfor vurderet som opfyldende uanset screeningsresultatet for kriterierne 3b, 5a og 5c.

Dataindsamlingen

Dataindsamlingen er foretaget af fem konsulenter i Carve Consulting. Det anvendte virksomhedsmateriale er som minimum blevet screenet af to personer. Yderligere kvalitetssikring er udført i tilfælde af eventuel tvivl om screeningsens udfald. Dette er sket ved supplerende informationsindhentning og diskussion i undersøgelsesteamet. På den baggrund er der foretaget en endelig vurdering.

Udvælgelse af case-virksomheder

Undersøgelsen af efterlevelse af § 99 a blandt de 24 virksomheder er suppleret med fem virksomhedscases. De fem cases er udvalgt blandt virksomheder, der dels efterlever lovkravene i § 99 a, dels illustrerer særlig god praksis i forhold til de specifikke krav til redegørelsen.

De fem udvalgte cases illustrerer god praksis i forhold til opfyldelse af et eller flere af de krav, der er indeholdt i årsregnskabslovens § 99 a, samt princippet i EU-retningslinjerne om, at redegørelsen bør være interessent-orienteret. De fem cases viser eksempler på, hvordan virksomhederne arbejder med:

- Kobling af samfundsansvaret til forretningsmodellen
- Omsætning af politik til handling
- Due diligence og risikovurdering
- Anvendelse af nøglepræstationsindikatorer
- Interessentinddragelse

Vurderingen af, om en virksomhed udviser god praksis, er baseret på en række kvalitetskriterier og observationer under screeningen af rapporteringsmaterialet.

Under screeningen blev det noteret, hvis en virksomhed udmærkede sig ved at have offentliggjort en retvisende, afbalanceret og forståelig redegørelse, der forholdt sig til flere af de opstillede 15 kriterier.

De anvendte opmærksomhedspunkter ved identificering af case-egne virksomheder afspejler de principper, der danner grundlag for EU's retningslinjer. Principperne i EU's retningslinjer understreger behovet for, at virksomhederne redegør for deres ikke-finansielle oplysninger på en forståelig og klar måde, og bibringer læserne tilstrækkelig information om både gunstige og ugunstige samfundsmæssige aspekter af virksomhedens aktiviteter. Derudover skal oplysningerne vurderes og fremlægges objektivt af virksomheden og på en måde, der ikke er vildledende eller irrelevant, men klart sonderer mellem faktiske forhold, synspunkter og fortolkninger (DG FISMA 2017).

Ved dataindsamlingens afslutning forelå der en bruttoliste over mulige cases. Disse cases blev vurderet ad to omgange. Først blev det vurderet, om virksomheden opfyldte alle kravene i § 99 a, stk. 2. Ud af de 24 undersøgte virksomheder opfyldte 15 disse krav og blev på baggrund heraf udtaget som relevante cases, der kunne illustrere god praksis.

Disse virksomheders rapportering blev dernæst vurderet i forhold til en række parametre for god praksis, der bygger på OECD-baserede evalueringskriterier (DAC OECD 2010) og EU's retningslinjer for ikke-finansiell rapportering DG FISMA (2017):

Overførbare

Redegørelsen fremstår som relevant for andre virksomheder, uanset deres tilhørsforhold til en anden branche, produkt, størrelse og/eller geografisk aktivitet end den udvalgte virksomhed.

Præcision

Redegørelsen er overskuelig og præcis. Overflødige oplysninger er begrænset til et minimum, og redegørelsen giver læseren en god forståelse af virksomhedens virke og påvirkninger på miljø, mennesker og samfundsøkonomi.

Omkostningseffektivitet

Virksomheden anvender åbne og lettilgængelige standarder som fx UNGP, OECD eller GRI.

Resultatskabende

Det er tydeligt kommunikeret i redegørelsen, hvad virksomheden får ud af indsatsen.

Robusthed

Redegørelsen viser, at CSR-indsatsen er forankret i organisationen, fx ved etablering af en selvstændig afdeling eller enhed, og at planlægning og drift af indsatsen er integreret i virksomhedens governance-struktur, fx i form af et CSR-board med deltagelse af topledelse, og at indsatsen dokumenteres.

På baggrund af denne vurdering blev ni virksomheder identificeret som egnede til at illustrere god praksis i nærværende undersøgelse. Ved at se på virksomhedernes branchetilhørsforhold og søge en spredning mellem repræsenterede brancher blev fem virksomheder udvalgt fra brancherne Industrivarer- og service, Sundhed og medicinal og Forsyning og Telekommunikation. De anvendte kategorier er baseret på FN Global Compacts medlemskarakteristik.

De fem virksomheder omfatter ALK Abelló, Novo Nordisk A/S, Rockwool A/S, TDC og Ørsted. Der er udført interviews på baggrund af en spørgeguide med virksomhederne, og disse er anvendt til udarbejdelse af de cases, der er indeholdt i nærværende rapport.

Referencer

Carve Consulting (2016). Er vi parate til de nye lovkrav? Danske virksomheders csr rapportering. Tilgængelig via http://csrrapport.dk/wp-content/uploads/carve_csr-rapportering-web.pdf

DG FISMA (2017). Meddelelse fra Kommissionen — Retningslinjer for ikke-finansiell rapportering (metode til rapportering af ikke-finansielle oplysninger). C/2017/4234. Hentet fra: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/845ab879-6182-11e7-9d8e-01aa75ed71a1/language-da/format-PDFA1A>

Erhvervsstyrelsen (2016). Hvad skal der redegøres om? Hentet fra: <https://samfundsansvar.dk/hvad-skal-der-redegoeres-om-2016-frem-over-500-ansatte>

Erhvervs- og Vækstministeriet. (2015). Lov om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love – LOV nr. 738 af 01/06/2015. Hentet fra Retsinformation <https://retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=170627&exp=1>

Lovbemærkninger (2015). Lovforslag L117 om forslag til ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre loven, fremsat 28. januar 2015

GRI (2017). G4 SUSTAINABILITY REPORTING GUIDELINES. Tilgængelig via <https://www.globalreporting.org/information/g4/Pages/default.aspx>

OECD (2010). Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management. OECD Publications, Paris, France. ISBN: 92-64-08527-0. Hentet fra: <http://www.oecd.org/dac/evaluation/2754804.pdf>

OECD (2011). OECD – Guidelines for Multinational Enterprises. OECD Publishing, 2011. Hentet fra <http://dx.doi.org/10.1787/9789264115415-en>

OHCHR (2011). UN Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations “Protect, Respect and Remedy” Framework”, 21 March 2011. Hentet fra: http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf

OHCHR (2012). The Corporate Responsibility to Respect Human Rights - An Interpretative Guide. United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights. Hentet fra: http://www.ohchr.org/Documents/Publications/HR.PUB.12.2_En.pdf

Bilag

Bilag A – Screeningsramme og samlede resultater

Databearbejdning (antal og procentvis fordeling)

1a. Forretningsmodel: Oplyser virksomheden om sin forretningsmodel?

	Antal	Procent
Ja	22	92%
Nej	2	8%
Total	24	100%

1b. Forretningsmodel: Bidrager beskrivelsen til forståelse af kobling ml. kerneforretning og samfundsansvar?

	Antal	Procent
Ja	14	58%
Nej	10	42%
Total	24	100%

2a) Politik: Oplyser virksomheden om sit arbejde med de fire områder?

	Antal	Procent
Ja	24	100%
Nej	0	0%
Total	24	100%

2b) Politik - Hvis nej (G2), begrundet virksomheden sit fravalg for de områder, der ikke arbejdes med?

	Antal	Procent
Ja	0	0%
Nej	0	0%
N/A	24	100%
Total	24	100%

3a) Handling: Oplyser virksomheden, hvordan politik omsættes til handling?

	Antal	Procent
Ja	23	96%
Nej	1	4%
Total	24	100%

3b) Due diligence: Anvender og beskriver virksomheden processer for due diligence på et eller flere af politikområderne?

	Antal	Procent
Ja	18	75%
Nej	6	25%
Total	24	100%

4a) Risici: Oplyser virksomheden sine væsentligste risici for negativ påvirkning på de fire politikområder? (potentielle og aktuelle påvirkninger)

	Antal	Procent
Ja	18	75%
Nej	6	25%
Total	24	100%

4b) Oplyser virksomheden om branche- eller geografisk bestemte risici?

	Antal	Procent
Ja	23	96%
Nej	1	4%
Total	24	100%

4c) Oplyser virksomheden, hvordan de vurderer væsentligheden af deres identificerede påvirkninger?

	Antal	Procent
Ja	13	54%
Nej	11	46%
Total	24	100%

4d) Risici: Oplyser virksomheden, hvordan de pågældende risici håndteres?

	Antal	Procent
Ja	22	92%
Nej	2	8%
Total	24	100%

5a) Nøglepræstationsindikatorer: Anvender og oplyser virksomheden om KPI-er for et eller flere af politikområderne?

	Antal	Procent
Ja	24	100%
Nej	0	0%
Total	24	100%

5b) Resultater: Oplyser virksomheden om opnåede resultater indenfor de politikområder, som virksomheden arbejder med?

	Antal	Procent
Ja	23	96%
Nej	1	4%
Total	24	100%

5c) Forventninger: Oplyser virksomheden om eventuelle forventninger til arbejdet fremover?

	Antal	Procent
Ja	18	75%
Nej	6	25%
Total	24	100%

6a) Oplyser virksomheden om inddragelse af interessenter?

	Antal	Procent
Ja	19	79%
Nej	5	21%
Total	24	100%

7a) Oplyser virksomheden om klageadgang?

	Antal	Procent
Ja	20	83%
Nej	4	17%
Total	24	100%